

በኢትዮጵያ ለሚገኙ የፈጠራ ሥራዎች፣ የቅጅና ተዛማጅ መብቶች የተዘጋጀ ማንዋል

አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
ሚያዝያ 16፣ 2016 ዓ.ም

**በኢትዮጵያ ለሚገኙ የፈጠራ
ሥራዎች፣ የቅጅና ተዛማጅ
መብቶች የተዘጋጀ ማንዋል**

**አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
ሚያዝያ 16፣ 2016 ዓ.ም**

ይዘት

መግቢያ	5
የአእምሮአዊ ንብረት መብቶች በኢትዮጵያ	8
ትርጓሜ	7
2.1 የፈጠራ ባለቤትነት	7
2.2 የንግድ ምልክት	7
2.3 የፈጠራ ሥራን ለማስጠበቅ የሚሰጥ መብት	7
የቅጅ መብት ጥበቃ መርሆች	21
የቅጅና ተዛማጅ መብቶች የጋራ አስተዳደር	24
የቅጅ መብት በማስጠበቅ የኢትዮጵያ አእምሮአዊ ንብረት ባለስልጣን ዋና ተግባር	25
አባሪዎች	26

መግቢያ

ዛሬ ላይ የምንኖረው፣ በእውቀት በሚመራው ማህበረሰብ ውስጥ ነው። አእምሮአዊ ንብረት (IP) ለዚህ ማህበረሰብ አዲስ አሰራር፣ ፈጠራን እና የኢኮኖሚ እድገትን በማበረታታት ወሳኝ ሚና ይጫወታል። አዲስ አሰራር የሚያስተዋውቁ፣ የሚፈጥሩ፣ የሚያስተምሩ እና የፈጠራ ስራዎች ተጠቃሚዎች ይዘትን በማዘጋጀት እና በማጋራት ላይ የበለጠ ሲሳተፉ፣ እነዚህን መብቶች የሚጠብቁ የህግ ማዕቀፎችን መረዳቱ ከመቼውም ጊዜ ይበልጥ አስፈላጊ ነው።

ይህ ማንዋል የተዘጋጀው በኢትዮጵያ የቅጅ መብት ህግ ላይ ልዩ ትኩረት በማድረግ የአእምሮአዊ ንብረትን መስክ ለማወቅ ለሚፈልጉ፣ በተለይ በኢትዮጵያ የቅጅ መብት ህግ ላይ ትኩረት ለሚያደርጉ ግለሰቦች እና ተቋማት ተግባራዊ እና ተደራሽ የሚሆን ነው። ዋና ዋና የአእምሮአዊ ንብረትን ፅንሰ-ሀሳቦችን በማብራራት፣ የፈጣሪዎችን እና የተጠቃሚዎችን መብቶች እና ግዴታዎች በግልጽ በማስቀመጥ እና በኢትዮጵያ የህግ ማዕቀፍ ውስጥ ያሉትን ሂደቶች እና ጥበቃዎችን በዝርዝር ማቅረብ ላይ ያለመ ነው።

ይህ ማንዋል የተለያዩ የአእምሮአዊ ንብረት ጉዳዮችን ያነሳል። ነገር ግን በዋናነት በቅጅ መብት እና በተዛማጅ መብቶች ላይ ያተኩራል። ፈጠራን፣ ትምህርትን እና ዲጂታል ሚዲያን ለማበረታታት አልሞ የተዘጋጀ ነው።

በማንኛውም የኑሮ እና የሥራ ደረጃ ላይ ቢገኙ፣ ይህ ማንዋል አርሰዎን በሚከተሉት ጉዳዮች ለማገዝ የተዘጋጀ ነው።

- የቅጅ መብት የትኞቹን ጉዳዮች እንደሚያስጠብቅ እና ለምን ያህል ጊዜ እንደሚቆይ ይገነዘባሉ።
- እንደ አንድ የሥራ ፈጣሪ ወይም የፈጠራ ሥራዎች ተጠቃሚ፣ መብቶችዎን ያውቁበታል
- በቅጅ መብት የተጠበቁ ሥራዎችን ህጋዊ በሆነ መንገድ እንዴት መጠቀም እዳለባችሁ ያውቁበታል
- በኢትዮጵያ ህግ የማይካተቱትን እና ገደብ የተጣለባቸውን ሥራዎች ለይተው ያውቁበታል
- ህግ በማስከበር እና የጥቅም ግጭት አፈታት ሂደቶች ላይ ይሳተፋበታል

መሠረታዊ እውቀት እና ተግባራዊ የሚሆኑ መመሪያዎችን በማስታጠቅ ይህ ማንዋል በኢትዮጵያ ውስጥ በአእምሮአዊ ንብረትን ዙርያ በእውቀት ላይ የተመሰረተ እና በራስ የመተማመን መንፈስን ይፈጥራል። የፈጠራ ሥራዎችን ጥበቃ፣ ተደራሽነትን፣ ፈጠራን እና ፍትሃዊነትን በማሳልበት ከአእምሮአዊ ንብረት ጋር ይበልጥ ይተዋውቁበታል።

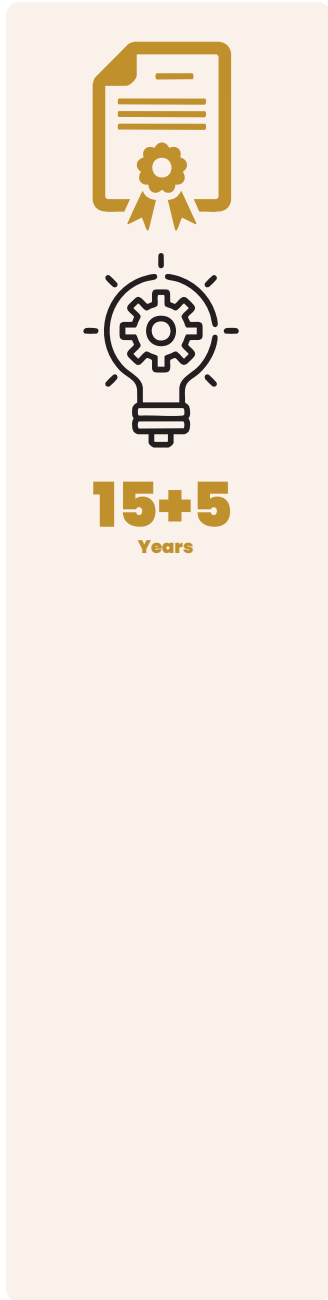
ማሳሰቢያ

ይህ ማንዋል የፈጠራ ሥራ መብት ባለቤቶች የፈጠራ መብቶቻቸውን ይበልጥ እንዲረዱ፣ እንዲጠብቁ እና እንዲያስተዳድሩ ያግዛቸዋል። ነገር ግን፣ የአእምሮአዊ ንብረትን ህጉን አይተካም። እናም ተጠቃሚዎች አስፈላጊ ሆኖ ካገኙት የህግ ባለሙያዎችን ማማከር ወይም ህጉን ማጣቀስ አለባቸው።

1. የአእምሮአዊ ንብረት መብቶች በኢትዮጵያ

- 1.1. አእምሮአዊ ንብረት (IP) የአእምሮ ሥራ ፈጠራን ያመለክታል።
- 1.2. የአእምሮአዊ ንብረት ዋና ዓላማ የፈጠራ ሰዎችን እና ሌሎች የአእምሮአዊ ፈጠራ አመጣጫዎችን በተወሰነ የጊዜ ገደብ ውስጥ መብታቸውን ለመጠበቅ፣ የፈጠራ ሥራቸውን የሚጠቀሙትን በመቆጣጠር መብታቸውን ማስከበር ነው።
- 1.3. የአእምሮአዊ ንብረት በሁለት ይከፈላል፣ የኢንዱስትሪ ንብረት እና የቅጂ መብት በመባል። የኢንዱስትሪ ንብረቶች አዳዲስ ፈጠራዎችን፣ የኢንዱስትሪ ዲዛይን፣ የንግድ ምልክቶችን፣ የአገልግሎት ምልክቶችን፣ የማስታወቂያ ስያሜዎችን እና ምልክቶችን፣ የመነሻ ምልክቶችን እና ቀድመው የተሰጡ ስያሜዎች እና ፍትሃዊ ያልሆነ ውድድርን መከላከልን ያጠቃልላል።
- 1.4. የሰነድ-ጽሁፍ ሥራዎች፣ ጥበባዊ እና ሳይንሳዊ ስራዎች እና የኦርጅናቶች ክወና፣ የድምጽ ሪከርድ እና ስርጭቶች፣ በተለምዶ ተዛማጅ መብቶች ወይም ከቅጅ መብት ጋር የተያያዙ መብቶች የሚባሉት የአዕምሮ ንብረት የቅጅ መብት ውስጥ ይካተታሉ።

2. የፈጠራ ባለቤትነት፣ የንግድ ምልክቶችና የቅጅ መብት ትርጓሜ

- የፈጠራ ባለቤትነት፣ የመገልገያ ሞዴሎች፣ የኢንዱስትሪ ዲዛይን እና የንግድ ምልክቶች እንዲሁም የተለመዱ ገጽታዎችን በመግለጽ እንጀምራለን። በመቀጠል የቅጅ መብትን በጥልቀት እንዳስሳለ።
- 2.1. የፈጠራ ባለቤትነት አዳዲስ የተፈለሰፉ ፈጠራዎችን ለመጠበቅ የወጣ ህጋዊ ስነ-ምግባር ነው።
 - 2.2. አዲስ የተፈለሰፈ የሚባለው በቴክኖሎጂ መስክ ለተለየ ችግር ተግባራዊ መፍትሄ ለመስጠት የፈለሰፈው ግለሰብ የፈጠራ ሐሳብ ነው።
 - 2.3. ጥበቃ፣ ለመጀመሪያ ጊዜ ሥራው አሥራ አምስት ዓመት ጥበቃ የሚያገኝ ሲሆን እንደፈጠራው ዓይነት አምስት ተጨማሪ ዓመታት ይጨመርላታል።
 - 2.4. የመገልገያ ሞዴል “እነስተኛ የፈጠራ የባለቤትነት” በመባልም ይታወቃል። ይህም በቴክኒክ የተፈለሰፈ ሆኖ እንደ እንደ አዲስ የተፈለሰፈ ፈጠራ ሙሉ የባለቤትነት ጥበቃ የሚያገኝ (በተለይ የፈጠራው ሂደቱ) ነው። እናም የመገልገያ ሞዴሎች ለአጭር ጊዜ ጥበቃ ያገኛሉ። ብዙን ጊዜ ከ5 እስከ 10 ዓመት ጥበቃ ያገኛሉ። የተለያዩ መገልገያዎችን ወይም ጠቃሚ ምርቶችን በእነስተኛ ማሻሻያዎች ወይም በአጭር የንግድ ማስታወቂያ ለመጠበቅ ያስችላሉ። አዲስ ፈጠራን ለማበረታታት ይቅማሉ። በተለይም እነስተኛ ፈጣሪዎችን፣ ጀማሪዎችን እና የገንዘብ እና የቁሳቁስ አጥረት ላለባቸው ፈጣሪዎች ጠቃሚ መገልገያ ናቸው።

Protection
15+5
Years

Renewable
7
Years

- 2.5. የኢንዱስትሪ ዲዛይን የባለቤትነት መብት የኢንዱስትሪ ዲዛይን የፈጠራ ባለቤትነት በአንድ የዲዛይን ሥራ ምክንያት ለኢንዱስትሪው አዲስ ህትመት ወይም ምርት በመሆኑ እና የፈጠራ ሥራው ጥራት እና አስራሩን ለመጠበቅ በምዝገባ ስርዓት መሠረት የሚገኝ መብት ነው።
- 2.6. ኢትዮጵያ በባህላዊ ጥበብ እና አፈ ታሪክ እጅግ የበለጸገች ሀገር ነች። ይህም የሀገር ውስጥ የእደ ጥበብ ፈጠራን የሚያነቃቃ ነው። እነዚህ ፈጠራዎች ብዙውን ጊዜ “የኢንዱስትሪ ዲዛይኖች” በሚለው ትርጉም ውስጥ ይካተታሉ። የኢንዱስትሪ ዲዛይኑን ለፈጠረው አካል እውቅና መስጠት እና ቁሳዊ ድጋፍ መስጠት የፈጠራ ሥራን የሚያነቃቃ ውጤታማ የጥበቃ ስርዓት ነው።
- 2.7. ለኢንዱስትሪ ዲዛይን መብት የሚሰጠው የጥበቃ ጊዜ ከ5 እስከ15 ዓመታት ይደርሳል። ብዙውን ጊዜ ባለቤቱ የጥበቃ ጊዜ ማራዘሚያ ለማግኘት ተመዝግቦ ጥበቃውን ለማደስ ውል ይገባል።
- 2.8. የንግድ ምልክቶች የሚባሉት በተፃፉበት ቃላት፣ በዲዛይናቸው፣ በፊደሎቻቸው፣ በቁጥሮች፣ በቀለማቸው ወይም በዕቃዎቹ ቅርፅ ወይም በማሽግያቸው ወይም በቁልፋቸው የሚለዩ እቃዎችን ወይም አገልግሎቶችን በግልጽ ተለይተው የሚታዩ ምልክቶች ናቸው።
- 2.9. የንግድ ምልክት፣ ዓላማውን ለማሳካት፣ ከሌሎች የተለየ መሆን አለበት።
- 2.10. የንግድ ምልክት ምዝገባ በየ7 ዓመቱ መገባደጃ ላይ የሚታደስ ይሆናል።
- 2.11. እነዚህን የተለመዱ የኢንዱስትሪ ንብረት ተብለው የሚታወቁ መሣሪያዎችን ከተዋወቅን በኋላ፣ ቀጣይ ትኩረት የምናደርገው በኢትዮጵያ የቅጅ መብት ሕግ ላይ ይሆናል። የቅጅ መብት የንብረት ባለቤትነት መብት ሆኖ በቅጅና ተዛማጅ መብቶች አዋጅ ላይ በተዘረዘሩት ልዩ ልዩ ሥራዎች የሚካተት ነው። የአእምሮ ሥራ ፈጣሪዎችን እና የፈጠራ ውጤታቸውን ይመለከታል።

3. የቅጅ መብት ጥበቃ መርሆች

- 3.1. ጥበቃ ለማግኘት የሚያስፈልጉ መመዘኛዎች ማንኛውም የሥራ አመኘኛ፣ የሥራው ዓላማና የጥራት ደረጃ ግምት ውስጥ ሳይገባ ሥራውን በመፍጠሩ ምክንያት ብቻ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ጥበቃ ያገኛል።
 1. ሥራው ወጥ (ኦርጅናል) ከሆነ
 2. በሚዳሰስና በሚጨበጥ ቅርጽ (ማለትም ፣ በድምጽ ከተቀረጸ ፣ ሊባዛ ወይም ሊገኝ በሚችል መንገድ ከተቀመጠ)
 3. በአዋጅ ቁጥር 410/2004 አንቀጽ 3 ላይ እንደተገለጸው ከኢትዮጵያ ጋር በቁ ቁርኝት ካለው
 4. አንድ ሥራ በኢትዮጵያ የቅጅ መብት ጥበቃ ለማግኘት ብቁ ለመሆን በአዋጁ ላይ የተቀመጡትን የተወሰኑ የግንኙነት መመዘኛዎች በደራሲነት፣ ለመጀመሪያ ጊዜ የታተመ እና የሚተላለፍበት ቦታ የሚያካትቱ መስፈርቶችን ማሟላት አለበት።
 - 3.2. ጥበቃ የሚደረግላቸው ሥራዎች
 1. በአዋጁ አንቀጽ 2(3) በተጠቀሰው መሰረት ጥበቃ የሚደረግላቸው ሥራዎች የሚከተሉትን ያጠቃልላል።
 2. መፅሐፍ፣ ቡክሌት፣ በግምገማ ሂደት ላይ የሚገኙ ፅሁፎች፣ ጋዜጥና መጽሔት ላይ የታተመ መጣጥፍ እና የኮምፒተር ፕሮግራሞችን ያካትታል።
 3. ንግግሮች፣ ሌክቸር፣ ለአንድ ለተወሰነ ክፍል የሚደረግ መልዕክት አዘል ንግግር፣ የሃይማኖት ስብከት እና ሌሎች በቃል የቀረቡ ሥራዎች።
 4. ድራማ፣ ድራማዊ የሙዚቃ ሥራዎች፣ ቃል አልባ ተውኔት፣ ጋንቶማይም፣ የመድረክ የውዝዋዜ እና ሌሎች ለመድረክ ተብለው የሚሰሩ ሥራዎች።
 5. የሙዚቃ ሥራዎች።
 6. የኦዲዮቪዥኖች ወይም የድምጽ እና ምስል ሥራዎች
 7. የሰነ-ህግ ሥራዎች
 8. የሥዕል፣ የቅብ፣ የሀውልት፣ ፍልፍል፣ የቅርፃቅርጽ፣ የህትመት፣ የሰጋጃ እና ሌሎች የሰነ-ጥበብ ሥራዎች።
 9. የፎቶግራፍ ሥራዎች። ሥዕላዊ መግለጫ፣ ካርታ፣ ፕላን እና ንድፍ፣ የጂኦግራፊ፣ የቶፖግራፊ፣ ከሰነ-ህግ ወይም ከሳይንስ ጋር የተያያዙ ባለ ሦስት ገጽታ(ስሪዲ) ሥራዎች
 - የሚታወቁ ቁሳቁሶችን የማሳመር ወይም የማስዋብ ጥበብ (አፕላይድ አርት)
 - የመጀመሪያ ሥራን መሰረት ያደረገ ሥራ።
- የትርጉም፣ የማመሳሰል ሥራ፣ ቅንብር እና ሌላ የሰራውን ዓይነት የሚቀይር ወይም

3.2. ዋናውን የፈጠራ ሥራ እያባዙ ለህዝብ መሸጥ፣ማከራየትና ማሰራጨት

- ዋናውን የፈጠራ ሥራ ወይም ቅጅውን ከውጭ አገር ወደ አገር ውስጥ ማሰገባት
- ዋናውን የፈጠራ ሥራ ወይም ቅጅውን ለህዝብ ዕይታ ማቅረብ
- ሥራውን ለህዝብ በመድረክ ላይ ማቅረብ(ለምሳሌ በአደባባይ ማንበብ፣ ታዳሚዎች በተሰበሰቡበት በድራማ ወይም በሙዚቃ መልክ ማቅረብ)

3.3. ሥራውን አየር ላይ ማሰራጨት (በሬድዮ፣ በቴሌቪዥን ወይም በሳተላይት)

- የሥራውን ክፍል ለህዝብ በሌሎች መንገዶች ማቅረብ

4. የሚከራየው ሶፍትዌር ራሱ ካልሆነ በስተቀር ኪራይን ወይም ብድርን የማስተዳደር መብት በኮምፒውተር ፕሮግራሞች ውስጥ አይካተትም። የመሣሪያው አንድ ክፍል ብቻ ከሆነ የተከራየው፣ የመብቱ ባለቤት ኪራይን መገደብ አይችልም። ነገር ግን ትልቅ ትኩረት የሚሰጠው ፕሮግራሙ ከሆነ አጠቃቀሙን መቆጣጠር ይችላሉ።

ለምሳሌ፡ ሶፍትዌር የተጨነበት ኮምፒውተርን መከራየት አልተገደበም። ነገር ግን ሶፍትዌሩን እራሱን መከራየት (የዲዛይን ወይም የቪዲዮ ኤዲቲንግ ሶፍትዌር ሊሆን ይችላል) በቅጅ መብት ባለቤቱ ቁጥጥር ስር ነው።

3.6. አንድን የጥበብ የፈጠራ ሥራን ወይም ያልታተመ ፅሁፍ ደጋግሞ የመሸጥ መብት (Droit de Suite)

አንድ ኦሪጂናል የጥበብ ሥራ (ቅብ፣ ሀውልት ወይም ሥዕል) ወይም ገና ያልታተመ ፅሁፍ (በእጅ ፅሁፍ ደረጃ ላይ ያለ፣ ጥንቅቅ በሎ ያላለቀ የሙዚቃ ቅንብር) የፈጠራው ባለቤት የመጀመሪያውን እትም ከሸጠው በኋላ፣ የፈጠራው ባለቤቱ ወይም ወራሾቹ ደጋጋሚ ሁለተኛ ዕትም፣ ሦስተኛ እትም እያሉ መሸጥና የሸያጩ ትርፍ ተካፋይ መሆን ይችላሉ።

ይህ መብት፡

- የማይገፈፍ ነው። ማለትም ለሌላ ወገን ማስተላለፍ ወይም መስጠት አይቻልም።
- ለዳግም ሽያጭ ብቻ ይውላል፡- የፈጠራው ባለቤት የመጀመሪያውን ዕትም ወይም ኦሪጂናሉን ከሸጠ በኋላ።
- ማሳካት የተፈለገው የፈጠራው ባለቤት ወይም የእሱ ወራሾች ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ ከመጣው የሥራቸው ዋጋ ተጠቃሚ መሆናቸውን ማስቀጠል ነው።

ሥራው በድጋሚ ሲሸጥ ትክክለኛው ዋጋው በመቶኛ እና ይህ መብት የሚተገበርባቸው ልዩ ሁኔታዎች ወደፊት በአዋጁ ስር በሚወጡ ደንቦች ይገለጻሉ።

- ይህ ጽንሰ-ሀሳብ በአለም አቀፍ ደረጃ “droit de suite”(የቀጠለ መብት) በመባል ይታወቃል። እና ለአርቴስቶች ወይም የፈጠራ ባለሙያዎች ከመጀመሪያው የሥራቸው ሽያጭ ባለፈ ሥራዎቻቸው ዳግም ሲታተሙ ወይም ሲወጡ የኮሎኒያል ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለመደገፍ የታሰበ ፈቃድ ነው።

3.7. የሞራል መብቶች

1. የሥራው አመንጪ ወይም ደራሲ የኢኮኖሚ መብት ባለቤት ቢሆንም ባይሆንም በሥራው በሥራዋ ላይ ሞራል መብት አለው።
2. የደራሲው ወይም የሥራው አመንጪ የሞራል መብቶች የሚከተሉትን ያካትታል
 - ወቅታዊ ሁኔታን በብርድካሰት አማካኝነት ለመዘገብ ባጋጣሚ ወይም በድንገት ከተካተተ ሥራው ውጪ የሥራው ደራሲነቱ ወይም አመጪነቱ (የባለቤትነት መብት) እንዲታወቅ
 - ሳይታወቅ የመቆየት ወይም የብዕር ስም የመጠቀም
 - ክብሩን እና መልካም ስሙን የሚያጎድፍ የሰራ መዛባት መቆራረጥ ወይም በሌላ መልክ መቀየርን የመቃወም
 - ሥራውን የማሳተም መብት

3.8. የኢኮኖሚ መብቶች የቆይታ ጊዜ

1. የኢኮኖሚ መብቶች የቆይታ ጊዜ ደራሲው በሞት ከተለየ በኋላ ሃምሳ (50) ዓመታት ነው።
2. ሥራው በጋራ የተሰራ ወይም የተደረሰ ከሆነ፣ የሃምሳ (50) ዓመታት ጊዜ የሚቆየው በህይወት ካሉት ደራሲዎች የመጨረሻው ደራሲ በሞት ሲለይ ነው።
3. 50 ዓመት ጊዜ የሚቆጠረው ሚቹ ደራሲ ሥራው ከታተመበት ቀን ጀምሮ ነው።
4. በህብረት ወይም በጋራ የተሰራ ሥራዎች ኢኮኖሚያዊ መብቶች (ኦዲዮቪዥኖል ስራዎችን ሳይጨምር) ከተደረሰ፣ ከታተመበት ወይም በይፋ ለህዝብ ከተለቀቀ በኋላ 50 ዓመታት ይቆያሉ።
5. ማንነቱ ሳይታወቅ ለቆየ ወይም በብዕር ስም ለተሰራ
6. ሳይታወቅ የቆየ ወይም በብዕር ስም የወጡ ሥራዎች፣ ኢኮኖሚያዊ መብታቸው ለመጀመሪያ ጊዜ ታትመው ከወጡ ወይም በይፋ ከተለቀቁ 50 ዓመታት ይቆያሉ።
7. ሃምሳ(50) ዓመታት ከማብቃቱ በፊት የደራሲው ማንነት በሚታወቅበት ጊዜ፣ ደራሲው በኮይወት እያለ እና በሞት ከተለየ በኋላ ሃምሳ (50) ዓመታት የኢኮኖሚ መብቶቹ የተጠበቁ ናቸው።
8. የፎቶግራፍ ሥራ ኢኮኖሚያዊ መብቶች ጊዜ ሥራው ከተሠራበት ጊዜ ጀምሮ ሃያ አምስት ዓመታት ይቆያል።
9. የኦዲዮቪዥኖል ሥራ የኢኮኖሚ መብት ባለቤት ቢሆንም ባይሆንም ሥራው ካለቀ ወይም በይፋ ከተለቀቀ በኋላ 50 ዓመታት ይቆያሉ።
10. የመድረክ ክወና መብት፣ ሥራው ቢቀረጽም ወይም ባይቀረጽም ለመድረክ ከበቃበት ጊዜ አንስቶ 50 ዓመታት ይቆያሉ።

11. የድምጽ ሪከርዲን መብቶች ከተለቀቁ ወይም ሳይለቀቁ ግዙፍነት ካገኙ በኋላ 50 ዓመታት ይቆያሉ

12. የብርድካስቲንግ ድርጅቶች፣ ብርድካስቲ ከተጠናቀቀ በኋላ 20 ዓመታት የጥበቃ መብት አላቸው

3.9. የቅጅ መብት ማስተላለፍ

- 1. ኢኮኖሚያዊ መብቶችን በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ ማስተላለፍ ይቻላል ።
- 2. ኢኮኖሚያዊ መብቶች ለማስተላለፍ ስምምነቱ በጽሁፍ መቅረብ አለበት
- 3. በጽሁፍ ስምምነቱ ላይ በግልጽ የተጠቀሱት መብቶች ብቻ ይተላለፋሉ ወይም በፈቃድ ይሰጣሉ

3.10. የማስተላለፍ ወሰን

- 1. ኢኮኖሚያዊ መብትን የማስተላለፍ ወይም በፈቃድ የመስጠት ወሰን፣ በስምምነት የተመለከተውን መብት በመገልገል ወይም በመጠቀም የተገደበ ይሆናል።
- 2. ኢኮኖሚያዊ መብቱ የተላለፈለት ወይም በፈቃድ የተሰጠው ሰው መብት ሥራው የታቀደበትን ቁሳዊ ነገር የባለቤትነት መብትን አያጠቃልልም።
- 3. የተደረሰው ስምምነት የመብት መተላለፍ ጊዜ ሳይወሰን ሲቀር፣ የመብት መተላለፍ ወይም ፈቃዱ ኢኮኖሚያዊ መብቱ የሚያበቃው ከአስር ዓመት በኋላ ይሆናል
- 4. ስምምነቱ፣ መብቱ ስራ ላይ የሚውልበት መንገድ ወይም ዘዴ በግልጽ ሳያመለክት ከቀረ መብቱ የተላለፈለት ሰው ተዋዋይ ወገኖች በጋራ ያላቸውን ዓላማ ለማሳካት አስፈላጊ የሆኑ ዘዴዎች እና መንገዶች በመጠቀም መብቱን ስራ ላይ ሊያውል ይችላል።
- 5. አንድ የኢኮኖሚ መብት የተላለፈለት፣ በመብቱ ሙሉ በሙሉ ካልተጠቀመበት እና የአስተላላፊው ጥቅም የተጎዳ ሲሆን የሥራው ባለቤት የመብቱን መተላለፍ ወይም ፈቃዱን ሊሸር ይችላል።

3.11. የቅጅ መብት ፈቃድ

- 1. የኢኮኖሚ መብቶች ፈቃድ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ሊሆን ይችላል። ስምምነቱ በጽሁፍ መቅረብ አለበት።
- 2. የኢኮኖሚ መብቶች ፈቃድ ልዩ ወይም ልዩ ያለሆነ ሊሆን ይችላል።
- 3. ልዩ ፈቃድ ያለው ከሆነ መብቱን ተጠቅሞ ደራሲውን ጨምሮ ሌሎችን ማገድ ይችላል።
- 4. ልዩ ያለሆነ ፈቃድ ካለው ከደራሲው እና ከሌሎች ጋር በመሆን መብቶቹን እንዲጠቀሙ ይፈቅዳል።
- 5. በፍቃዱ ውስጥ በግልጽ የተቀመጡ መብቶች ብቻ ይተላለፋሉ

3.12. የፈቃዱ ወሰን

- 1. ኢኮኖሚ መብትን በፈቃድ የመስጠት ወሰን በስምምነቱ የተመለከተውን መብት በመጠቀም የተገደበ ነው
- 2. ኢኮኖሚያዊ መብት ፈቃድ የተሰጠው ሰው፣ መብት ሥራው የታቀደበትን ቁሳዊ ነገር ባለቤትነት መብትን አያጠቃልልም
- 3. የተደረሰው ስምምነት የፈቃዱ ባለቤት ሳይሆን የፈቃዱ ኢኮኖሚያዊ መብቱ የሚያበቃው ከ5 ዓመት በኋላ ይሆናል
- 4. ስምምነቱ፣ መብቱ ስራ ላይ የሚውልበት መንገድ ወይም ዘዴ በግልጽ ሳያመለክት ከቀረ መብቱ የተላለፈለት ሰው ተዋዋይ ወገኖች በጋራ ያላቸውን ዓላማ ለማሳካት አስፈላጊ የሆኑ ዘዴዎች እና መንገዶች በመጠቀም መብቱን ስራ ላይ ሊያውል ይችላል።
- 5. አንድ የኢኮኖሚ መብት ፈቃድ ያገኘ፣ በመብቱ ሙሉ በሙሉ ካልተጠቀመበት እና የአስተላላፊው ጥቅም የተጎዳ ሲሆን የሥራው ባለቤት የመብቱን ፈቃዱን ሊሸር ይችላል።

3.13. የቅጅ መብት ማስተላለፍ እና ፈቃድ የመስጠት ስምምነት ቁልፍ ጉዳዮች ስምምነቶችን ስታረቁ ወይም ስታዘጋጁ የሚከተሉትን ከግምት ውስጥ አስገቡ፡-

- 1. የመብቶቹ ወሰን፣ የሚተላለፈው መብት ወይም የሚሰጠው ፈቃድ ምን እንደሆነ ስምምነቱ ላይ በግልጽ ይጠቀስ።(ለምሳሌ የማባዛት፣የማስራጨት ነው ወይስ ወደሌላ የመቀየር)
- 2. ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜና ቦታ፡ ስምምነቱ የሚሸፍነውን የጊዜ ገደብ እና ጂኦግራፊያዊ ቦታ ይገለጽ
- 3. ካህ፡ የርያሊቲ ወይም የአንድ ጊዜ ክፍያዎችን ጨምሮ ማንኛውንም የክፍያ በውሉ ላይ ይሰፈር
- 4. የሞራል መብቶች፡ ደራሲያ የማይተላለፍ ወይም የማይነሳ መብት አላቸው። ስምምነታችሁ የአዋጁን ውል የሚያከብር መሆኑን አረጋግጡ።
- 5. ገዥ ህግ፡ ስምምነታችሁ መሰረት ያደረገውን ህግ ወይም ደንብ አመልክቱ። አዋጅ ቁጥር 410/2004 ወይም ቁጥር 872/2014 ከተገቢው የኮንትራት ህግ ድንጋጌዎች ጋር ከፍትሐ ብሔር ሕጉ ይሰማማል።

3.14. የቅጅ መብት ማስተላለፍና ፈቃድ የመስጠት ሂደት ደረጃዎች

- 1. በስምምነቱ ውስጥ የሚካተቱ አካላትን መለየት
 - 1. 1. አስተላላፊ/ፈቃድ ሰጪ፡ የቅጅ መብቱ ዋና ባለቤት ነው
 - 1. 2. የሚተላለፍለት/ፈቃድ ተቀባይ፡ መብቱን የሚቀበል ግለሰብ ወይም አካል
 - 1. 3. የሁለቱም ተስማሚዎች ሙሉ ህጋዊ ስማቸው እና አደራሻቸው

2. ሥራው በግልጽ ይገለጽ

- 2.1. የሥራው ምንነት ስምምነቱ ላይ በግልጽ መጠቀስ አለበት። የሚከተሉትን ያካትታል፡
 - የሥራው ርዕስ
 - የሥራው ዓይነት (ለምሳሌ፣ ድርሰት፣ ሙዚቃ፣ ክወና)
 - የተሠራበት ጊዜ
 - የተመዘገበበት ቁጥር(ከተመዘገበ)
- 2.2. ሥራውን ይገልጻል የሚባሉ ናሙና ወይም ማጣቀሻ እንደ አስፈላጊነቱ እያይዞ ማቅረብ

3. የመብቱን ወሰን መግለጽ

- 3.1. ለማስተላለፍ፡ መብቱ ሙሉ በሙሉ መተላለፉን ጥቀስ
- 3.2. ፈቃድ ለመስጠት፡ የተሰጡት ፈቃዶች በዝርዝር ይቅረቡ፣ ለምሳሌ
 - የማባዛት መብት
 - የማስራጨት መብት
 - ለህዝብ በመድረክ በይፋ የማቅረብ መብት
 - ሥራውን ወደ ሌላ የመቀየር መብት
- 3.3. የተሰጠው ፈቃድ ልዩ ፈቃድ መሆን እና አለመሆኑን ለዩ

4. ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜና ቦታን መጥቀስ

- 4.1. የሚቆይበት ጊዜ
- 4.2. የስምምነቱን ጊዜ መወሰን (ለምሳሌ 5 ዓመት ወይም ዕድሜ ልክ).
- 4.3. ቦታ፡ መብቱ ተፈጻሚ የሚሆንበትን ቦታ ግልጽ ማድረግ (ለምሳሌ በኢትዮጵያ በዓለም አቀፍ ደረጃ)

5. የካሳ ስምምነቱን መዘርዘር

- 5.1. የገንዘብ ስምምነቱን በዝርዝር መግለጽ፡ ለምሳሌ
 - የአንድ ጊዜ ክፍያ
 - የሮያሊቲ ክፍያ በፐርሰንት
 - ክፍያ የሚፈጸምበት ወቅት
- 5.2. የሚሰጠውን ዝቅተኛ ዋስትና ወይም ከፍተኛ መተማመኛ ማካተት (ካለ)

6. ውክልና እና ዋስትና ማካተት

- 6.1. አስተላላፊው ወይም ፈቃድ ሰጪው ይህን ማረጋገጥ አለበት
 - ትክክለኛ የሥራው ባለቤት መሆናቸው
 - ሥራው ማንኛውንም የሠስተኛ ወገን መብቶችን እንደማይሞላሉ
 - ስምምነቱ ላይ የመካተት ስልጣን አላቸው

7. ገዢ ህጉን መጥቀስ

- 7.1. አገባብነት ያለው የቅጅ መብት አዋጅ ወይም የኢትዮጵያ የፍትህ ብሔር ሕግ ድንጋጌዎች።

8. እንደ አስፈላጊነቱ ተጨማሪ አንቀጾችን ይጨምሩ

በሚከተሉት ላይ ለመጨመር ይታሰብበት፡

- 8.1. ውል ማቋረጥ ሲኖር
- 8.2. የጥቅም ግጭት ቢፈጠር እንዴት እንደምትፈቱት
- 8.3. ሚስጥራዊነቱ እንዲጠበቅ የሚያስችሉ ግዴታዎች
- 8.4. ከአቅም በላይ የሆኑ ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ(አስገዳጅነት ማስቀመጥ)

9. ስምምነቱን ማጠቃለል

- 9.1. ሁሉም ወገኖች መፈረማቸውና ቀን መፃፉን ማረጋገጥ
- 9.2. ይበልጥ ህጋዊ እንዲሆን ትክክለኛነቱን ማረጋገጥ።
- 9.3. ሁሉም ወገን የራሱን ቅጅ መያዝ አለበት

3.15. የድምጽ ሪከርዲንግ ፕሮዲውሰሮች የባለቤትነት መለያና ግዴታዎች

ፕሮዲውሰሮች የድምፅ ቅጂዎችን ወይም ኦዲዮቪዥኖች ሥራዎችን በርዕስ፣ በደራሲው ስም፣ በዋና ከዋኝ ወይም አቀንቃኝ ስም፣ በአዘጋጁ ስም ወይም ምልክት እና ባለመብቱ ማን እንደሆነ የሚገልጽ ጽሁፍ በማስፈር ወይም በመሰየም መለየት አለባቸው። የህብረት ዘማሪዎች ወይም ኦርኬስትራዎች በሚመራቸው ግለሰብ መሰየም አለባቸው። ይህም ግልጽነትን ያበረታታል፣ የሚገባቸውን እውቅና እንዲያገኙ ያረጋግጣል፣ የሥራው ተሳታፊ ወገኖች ሁሉ መብቶች ይጠብቃል እንዲሁም ያስከብራል።

3.16. መብቱ የተጠበቀ ሥራ መለያ

ለንግድ ማስታወቂያ የሚሰሩ ኦዲዮቪዥኖች ወይም የድምጽ ሪከርዲንግ ከሆነ የሚለይበት ወይም የፕሮዲዩሰሩ መብት የተጠበቀ መሆኑን ለመጠቆም የ(P) ምልክት መኖር አለበት። ሥራው ለመጀመሪያ መጽ እንደተተመ ወይም እንደወጣ የሚገልጽ ዓመተ ምህረት ማሳየት አለበት። ይህም ሥራው የቅጅ መብቱ የተጠበቀ መሆኑን ለህብረተሰቡ ያሳውቃል። ይህም ሆነ ብለው ሥራውን ለግል ጥቅማቸው ለማዋል የሚያስቡ ካሉ አላወቅንም ነበር እንዲይሉ ለመከላከል ይረዳል። በህጋዊ መንገድ ይህን አድርገው ተብሎ ባይገደድም፣ መብትን ይበልጥ ያስከብራል። የጥቅም ግጭቶች ቢነሳ እንደ መጀመሪያ የህግ ማሰራጀት ሆኖ ያገለግላል።

3.17. ልዩ ሁኔታዎች እና ገደብ

በትክክለኛ መንገድ እስከሆነ ድረስ፣ ሦስተኛ ወገኖች ሳያስፈቅዱ ወይም ክፍያ ሳይፈጽሙ የቅጅ መብት ያላቸውን ሥራዎች መጠቀም ይችላሉ። ለምሳሌ

1. ለግል ጉዳያቸው ሥራውን ዳግም መጠቀም
2. ከሥራው ላይ የፈለጉትን አንቀጽ ወይም ዓረፍተ ነገር መጥቀስ
3. ለማስተማሪያነት ወይም ለማብራሪያ ማባዛት
4. ለትርፍ ባልቆመቤተ-መፃህፍት፣ ቤተ-መዛግብት ወይም መስል ተቋማት የሚደረግ ማባዛት
5. ለህዝብ መረጃ አገልግሎት ማባዛት፣ ብሮድካስት ማደረግ እና ማሰራጨት
6. በአዋጁ በተጠቀሰው መሰረት ሶፍትዌሮችን እንደገና ማባዛት እና መለወጥ
7. ለግል አገልግሎት ዓላማ ወደ አገር ውስጥ ማስገባት
8. በግል እና ያለ ዋጋ የሚደረግ ክወና
9. የግዴታ ፈቃድ መጠየቅ
10. ስራን ለህዝብ ዕይታ ማቅረብ
11. ቅጅን ማሰራጨት

3.18. የቅጅ መብት ምዝገባ

1. የቅጅ መብት ለማግኘት ማን መመዘኑን ይችላል?
 - 1.1. የቅጅ መብቱ ባለቤት ወይም መብቱ የተላለፈለት ሰው ለምዝገባ ማመልከት ይችላል። ባለስልጣኑም በአዋጁ መሰረት ሥራዎችን የመመዘኑን እና የሩሙና ቅጅዎችን የመጠበቅ ሃላፊነት አለበት።
 - 1.2. ለቅጅ መብት ብቁ የሆነ ማንኛውም ሥራ የአዋጁን አንቀጽ 6 መሰፈርቶች የሚያሟላ ከሆነ መመዘኑን ይችላል።

2. ለምዝገባ የሚያስፈልጉ መሰፈርቶች

2.1. መሰፈርቶቹ ጠቅላላ ብለው ሲቀርቡ

- የተሟላ የማመልከቻ ቅጽ
- ቃለ መሃላ
- የሥራው ናሙና ለምሳሌ፣ በሲዲ፣ በፍላሽ ማቅረብ
- ለአገልግሎቱ የተከፈለበት ደረሰኝ
- የማንነት መታወቂያ ሰነዶች

2.2. መሰፈርቶቹ በዝርዝር

- ለቅጅ መብት የሚመዘገቡ አመልካቾች፣ ስለአመልካቹ እና ስለ ደራሲው ወይም የፈጠራው ባለቤት ዝርዝር መረጃ ማስገባት አለባቸው። የሥራው ርዕስ፣ መደብ፣ ቋንቋ፣ የህትመት ደረጃው፣ ቀደም ሲል የተተሙ ሥራዎች እና በአገልግሎቱ ላይ ስለሰጡት የሚጠየቁ ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን ያካትታል።
- አመልካቾች እንደ መታወቂያ፣ ህጋዊነታቸውን የሚያረጋግጥ ህጋዊ ከሆኑ፣ የውክልና ደብዳቤ ለአስፈላጊ ከሆነ፣ ባለመብት መሆናቸውን ማረጋገጫ ለደራሲው ከሌለ፣ የአገልግሎት ክፍያ ደረሰኝ እና ሌሎች አስፈላጊ ሰነዶችን ይዘው መቅረብ አለባቸው። ማንኛውም የአማርኛም ሆነ የእንግሊዝኛ ያልሆነ ሰነድ ወደ አማርኛ ወይም እንግሊዝኛ መተርጎም አለበት።
- የቅጅ መብት ምዝገባ ማመልከቻ በአማርኛ ወይም በእንግሊዝኛ መቅረብ አለበት። ማመልከቻው በፖስታ ወይም በኮንላይን መላክ ይቻላል። በፖስታ የሚላኩ ማመልከቻዎች የባለስልጣኑን ተቋም ስም እና አድራሻ በግልጽ መጥቀስ አለባቸው። ባለሥልጣኑ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው አመልካቹን ወይም ወኪላቸውን በአካል እንዲቀርቡ ሊጠይቅ ይችላል።
- እንደ ኢንሳይክሎፒዲያ ካሉ ተከታታይ ሥራዎች በስተቀር፣ እያንዳንዱ የምዝገባ ማመልከቻ አንድ ሥራ ብቻ መያዝ አለበት። እንደ ኢንሳይክሎፒዲያ ያሉ ተከታታይ ሥራዎች በአንድ ማመልከቻ ሊመዘገቡ ይችላሉ።
- ማመልከቻው የሚፈለገውን መሰፈርት የሚያሟላ መሆኑን እና አለመሆኑን ለማረጋገጥ ባለስልጣኑ ተገቢ ማጣራት ያደርጋል። ጉድለቶች ከተገኙ፣ አመልካቹ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ማስተካከያ እንዲያደርግ ይነገራቸዋል። በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ጉድለቶቹን ማስተካከል ካልቻለ ማመልከቻው ውድቅ እንደሆነ ይቆጠራል።

- ባለሥልጣኑ፣ የቀረበውን ማመልከቻ ለማረጋገጥ ጥልቅ ምርመራ ውስጥ አይገባም። ነገር ግን አመልካቹ የባለቤትነት መብታቸውን የሚያረጋግጥ አጥጋቢ ማሰራጀት እንዲያቀርቡ ይጠይቃል። የቀረበው ማሰራጀት ሀሰተኛ ሆኖ ከተገኘ፣ አመልካቹ አገባብነት ባላቸው ህጎች መሰረት በወንጀል ተጠያቂ ይሆናል።

2. 3. የሚሰጠው የምዝገባ የምስክር ወረቀት፣ ይዘቱ እና ተጽእኖው

- ማመልከቻው እስፈላጊ መሰፈርቶችን ካሟላ ባለስልጣኑ ሥራውን በመመዝገብ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ይሰጣል።
- በባለሥልጣኑ የሚሰጠው የቅጅ መብት የፈጠራ ሥራ የምዝገባ የምስክር ወረቀት የምዝገባ ቁጥር፣ የአመልካች ዝርዝር መረጃ፣ ያመለከተበት ቀን እና የምዝገባውን የጊዜ ቆይታ ያካትታል።
- የተገኘው የምዝገባ የምስክር ወረቀት ለሥራው ባለቤትነት እንደ ዋና ማሰራጀት ሆኖ ያገለግላል።
- ሥራን አለማስመዝገብ፣ በአዋጁ መሠረት የቅጅ መብት ጥበቃው ላይ ተጽእኖ አያሳድርም።
- እንደ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ለአምስት ዓመታት ያገለግላል። የጥበቃው ጊዜ እስኪያልቅ ድረስ አምስት ተከታታይ ዓመታት ካገለገለ በኋላ በስድስት ወራት ውስጥ መታደስ አለበት። በተፈቀደው ጊዜ ውስጥ ማደስ አለመቻል የምስክር ወረቀቱን መሰረዝ ያስከትላል።
- የተመዘገበ የቅጅ መብት ያለው ሥራ ለሌላ ወገን ሲተላለፍ የተላለፈለት ሰው እንደተላለፈለት የሚገልጽ ማሰራጀት እና የክፍያ ደረሰኝ ማረጋገጫ በመያዝ ለባለሥልጣኑ ማመልከት ይችላል። ባለሥልጣኑም ሥራውን በመመዝገብ በተላለፈለት ሰው ስም ስርተፍኬት ይሰጣል።

3.19. የቅጅ መብት ጥሰት

1. እንደ ግለሰብ ከባለቤቱ ፈቃድ ውጭ ጥበቃ የተደረገለትን የፈጠራ ሥራ ሲጠቀም የቅጅ መብት ተጥሷል ይባላል።
2. ጥሰት የሚፈጸመው ባለፋበት ሥራ የገንዘብ ትርፍ ለማግኘት ሲሆን አብዛኛውን ጊዜ በቅጅ መብት የተጠበቁ ሥራዎችን በተደራጀ መንገድ ማባዛትና ማሰራጨትን ያካትታል። ምንም እንኳን ተጠቃሚዎች እንደ ወይም ሁለት የዘረፉ መንገዶችን ማየት ቢችሉም ፣ ብዙውን ጊዜ ከዝርፊያው በስተጀርባ መጠነ ሰፊ ህገ-ወጥ ተግባር ይከናወናል።

3. የፈጠራ ሥራዎችን በተደራጀ መንገድ በመዘረፍ በአጭር ጊዜ ውስጥ ለህዝብ ያስረጫሉ። ሆኖም ሥራዎቹ ጥራታቸው የወረደ ነው። የፈጠራው ባለቤቶችም ተገቢውን ጥቅም እዳያገኙ ያደርጋል። ይህም አዳዲስ የፈጠራ ሥራዎች እናዳይወጡ እና ሥራዎቹ ላይ የሚውለውን መዋኦል ንዋይ ያግዳል። በመጨረሻም አርቲስቶችን እና ተጠቃሚዎችን ይጎዳል።
4. የፈጠራ ሥራዎች ጥሰት፣ በአነስተኛዎ ዋጋ እና በዝቅተኛ የጠራት ደረጃ ሥራዎችን በማቅረብ በተጠቃሚዎች፣ በሥራ ፈጣሪዎች፣ ፈጠራውን በሚደግፉ አካላት እና በመንግስትም ላይ ጉዳት ያስከትላል። የፈጠራ ሰዎችን እና የሚደግፏቸውን አካላት የገቢ ምንጭ ያሳጣል። አዳዲስ ሥራዎች ሲወጡ ለሚገኘው ጥቅም በር ይዘጋል። መንግስት ከግብር የሚያገኘውን ገቢ በማሳጣት የአእምሮአዊ ንብረት ህግ ማስከበር ላይ ጫና ይፈጥራል።
5. የፈጠራ ሥራዎች ጥሰት፣ ከግብር የሚሰበሰበውን ገቢ በማሳጣት፣ መንግስት ለጥበብ ሥራዎች የሚያደርገውን ድጋፍ ያቀዛቅዛል። ይህም የቅጅ መብት ሥርዓቱን በማዳከም የቅጅ መብት ጥበቃ የቆመለትን ሀገራዊ እና ባህላዊ ማንነት ላይ ስጋት ይደቅናል።

የቅጅ መብት ጥሰት ምንነት

1. ሐሰተኛ ሥራዎች፣ የድምፅ ወይም የቪዲዮ ዲስኮችን ወይም ካሴቶችን ብዙውን ጊዜ ማሸጊያቸውን እና የንግድ ምልክታቸውን በማስመሰል ወይም በመቀየር የሚሰሩ ናቸው። በቤት ውስጥ ብቻ ሳይሆንም በኢንዱስትሪ ደረጃ ተመሳሳሉ ይመረታሉ።
2. ቡትሌግ፣ በቀጥታ ስርጭት የሚቀርቡ ሥራዎችን ወይም ብርድካሰትን በህገወጥ መንገድ መቅረጽ እና ማስተላለፍ ነው።
3. የቅጅ መብት ጥሰት፣ የቅጅ ዘረፋ የሚባለው፣ ጥራታቸው የወረዱ እና ፈቃድ ያላገኙ ሪከርዲንግ ሲሆኑ እውነተኛውን ሥራ ማስመል የማይችሉ፣ ስያሜያቸው በእጅ የሚፃፍ ነው። እሁን ላይ ተጠቃሚ ጥራት ያላቸውን ሥራዎች በመፈለጉ ተፈላጊነታቸው በእጅጉ ቀንሷል።
4. “ጥሰት” የሚለው ቃል ሁሉንም ዓይነት የመብት ጥሰቶች ያካትታል። ከነዚህ የማጭበርበር፣ ቡትሌግ እና የቅጅ ዘረፋን ያካትታል። በዚህ ዘርፍ ይበልጥ የተጎዱት የድምጽ፣ የቪዲዮ፣ የኮምፒተር ፕሮግራሞች፣ ብሮድካስት እና መፃህፍት ናቸው።

የመብት ተፈፃሚነት

ከመጨረሻው (ሠ) በስተቀር የሚከተሉት የመብት ማስፈጸሚያ ድንጋጌዎች በኢትዮጵያ የቅጅ መብት ሕጎች ውስጥ ተካተዋል።

1. በጊዜዊነት የሚወሰዱ እርምጃዎች፣ በዚህ ስር ፍርድ ቤት በቅጅ ምክንያት የሚፈጠር የመብት ጥሰት ለመከላከል በተለይም የጉምሩክ ክለራንሰን ጨርሰው ወደ አገር ውስጥ የሚገቡትን ጨምሮ እቃዎችን ወደ ንግድ ውስጥ እንዳይገቡ ለማድረግ እና እስፈላጊ መረጃዎችን ይዞ ለማቆየት ይረዳል።

2. የፍላጎት መፍትሄዎች፡ እነዚህ በአዋጁ የሚነሱ የፍትህ-ብሄር ጉዳዮችን አስመልክቶ የዳኝነት ስልጣን ያለው ፍርድቤት የመብቱ ባለቤት ያወጣውን ወጪ ጨምሮ ለደረሰበት ቁሳዊ ወይም ሞራላዊ ጉዳት በቂ ካሳ እንዲከፈለው የማዘዝ፣ ጊዜያዊ አገድ መስጠት፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ማንኛውንም ተገቢ ነው ብሎ ያመነበትን ትእዛዝ መስጠት አለበት። የቅጅ መብት ባለቤት ካሳ ወይም ከመብት መጣሱ አለገገባብ የተገኘ ብልጽግና እንዲተካለት ሊጠይቅ ይችላል። ለደረሰ ቁሳዊ ጉዳት የሚከፈል ካሳ መጠን የመብት ባለቤቱ የደረሰበትን የገንዘብ ጉዳት በመብቱ መጣሰ የተገኘ የገንዘብ ትርፍን ግምት ውስጥ በማስገባት ይወሰናል። ለሞራል ጉዳት የሚከፈል ካሳ ቢያንስ ብር 100,000 (አንድ መቶ ሺ ብር) ይሆናል። የመብት መጣሰ ድርጊት የፈጸመው ሰው ድርጊቱን ያላወቀ ከሆነ ፍርድቤቱ ካሳው ከድርጊቱ በተገኘ ትርፍ ላይ ብቻ እንዲወሰን ሊያደርግ ይችላል። ባለቤቱ በተቃራኒው ካልጠየቀ በቀር፣ መብት የጣሱ ጥቅሎች እና ቅጅዎች ከንግድ እንቅስቃሴ ውጭ እንዲሆኑ፣ እንዲወገዱ እና እንዲጣሉ ይደረጋል።
3. የድንበር ላይ እርምጃዎች የጉምሩክ ባለስልጣን የቅጅ መብት ወይም ተዛማጅ መብት ባለቤት በሚያቀርበው ማመልከቻ መሰረት አመልካቹ መብቱን የጣሱ ናቸው ብሎ ያመነባቸውን ዕቃዎችን በቁጥጥር ስር ማዋል ይኖርበታል። የጉምሩክ ባለስልጣኑ ዕቃው መያዙን ለአመልካቹ ወዲያውኑ ያሳውቃል። አመልካቹ ዕቃው መያዙን ከተገለጸበት ቀን ጀምሮ ባሉት 10 ቀናት ውስጥ ተገቢውን ህጋዊ ማስረጃ ማቅረብ ካልቻለ ዕቃውን ለመያዝ የተወሰደው ህጋዊ እርምጃ ይነሳል። ዕቃው በመያዙ ምክንያት ለሚደርሰው ጉዳት አመልካቹ ተጠያቂ ይሆናል። በፍርድ ቤት ትዕዛዝ መሰረት የጉምሩክ ኮሚሽን መብት የጣሰን ዕቃ መውረስ ይችላል።
4. የወንጀል ቅጣት፡ በወንጀል ህግ የበለጠ ቅጣት የሚያስቀጣ ካልሆነ በቀር በአዋጁ ጥበቃ ያገኙ መብቶችን ሆነ ብሎ የጣሰ ማንኛውም ሰው ከ5 ዓመት በማያንስ እና ከ10 ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት ይቀጣል። ቅጣቱ ወንጀሉን ለመፈጸም ያገለገሉ ዕቃዎች፣ መሳሪያዎች እና መብት የጣሱ ዕቃዎችን መያዝ፣ መውረስ ማውደምን ይጨምራል።
5. እርምጃዎች፡ መብት የማስጠበቅ እርምጃዎች፣ የቴክኖሎጂ ጥበቃ የተደረገላቸውን (TPMs) መጣሰን ያካትታል። ይህም ህገወጥ ቅጅን ወይም ዲጂታል የሆኑ ሥራዎችን መመንተፍ ለመከላከል የሚወስድ እርምጃ ነው። እነዚህን የመብት ጥበቃዎችን ለመጣሰ የሚውሉ መሳሪያዎችን ማምረት ወይም ማስራጨት ይከለክላል። እንዲሁም የኤሌክትሮኒክ መብቶች አስተዳደር መረጃን መቀየር ወይም ማስወገድን ይከለክላል።

ይህ መጨረሻው መፍትሄ (ሠ) በኢትዮጵያ የቅጅና ተዛማጅ መብቶችን በህግ እውቅና ለመስጠትና ለመጠበቅ የወጣው እውጅ ላይ አልተካተተም። የቴክኖሎጂ ጥበቃ እርምጃዎችን (TPMs) የተመለከተ ህግ በስርዓታችን ባይካተትም፣ ዓለም አቀፋዊ ልምዶች ህገወጥ ቅጅዎችን እና ጥበቃዎችን የሚካትት አዋጅ እስኪወጣ ድረስ የመብቶች ባለቤቶች በግላቸው እነዚህን እርምጃዎች እንዲተገበሩ ይበረታታሉ።

ክስ

1. የቅጅና ተዛማጅ መብታቸው የጣሰባቸው ተጎጂዎች ወይም ባለመብቶች የሚከተሉትን ሂደቶች ቢከተሉ፡
2. የጥሰቱን ዓይነት መለየት፣ የተባዙ ህገ-ወጥ ቅጅዎችን፣ የተሰራጨበትን መነገድ፣ ወይም ሌሎች ያልተፈቀደላቸውን ሥራ ለግል ጥቅማቸው ማዋላቸውን የሚያሳዩ ሌሎች ሰነዶችን ወይም ጥሰታቸውን የሚያረጋግጥ ተጨባጭ ማስረጃ መስብስብ።
3. ክስ መመሰረት፡ የአእምሮዊ ንብረት ጉዳዮችን ለሚመለከት የፍርድ ሸንጎ ወይም መደበኛ ፍርድ ቤት ክስ ይመሰርቱ። በአዋጅ ቁጥር 872/2014 መሰረት የተቋቋመው የአእምሮአዊ ንብረት ፍርድ ሸንጎ የአእምሮአዊ ንብረት የፍትህ ብሔር ጉዳዮችን ቀልጣፋ እና በልዩ መልክ የሚመለከት መድረክ ነው። ከሰምምነት ውጭ የሆኑ ጉዳዮችን ግን አይመለከትም ። ይልቁንም መደበኛ ፍርድ ቤቶች ከቅጅ መብት ጋር በተያያዙ ጉዳዮች ላይ የዳኝነት ሥልጣን አላቸው።
4. የትኛው ፍርድ ቤት የተሻለ ነው? የቅጅ እና ተዛማጅ መብቶች የተመለከቱ አዋጆች እንደ ሌሎች የአእምሮአዊ ንብረት መብቶች በፌዴራል ህጎች ስር ይወድቃሉ። የፌዴራል ፍርድ ቤቶች በፌዴራል ህጎች ላይ የዳኝነት ስልጣን አላቸው።

በፌዴራል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 1234/2021 አንቀፅ 5(መ) መሰረት በፈጠራ፣ በድርሰት እና በሥነ-ጥበብ ቅጅና ተዛማጅ መብቶች በተመለከተ የፌዴራል ፍርድ ቤቶች የፍትህ ብሔር ጉዳዮች ላይ ስልጣን አላቸው።

- የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድቤት፡ ከ500,000 ብር ያልበለጠ የፍትህ ብሔር ጉዳዮችን ወይም የገንዘብ መጠናቸው ሊታወቅ የማይችል ጉዳዮችን ይመለከታል።
- የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት፡ ከ500,000 ብር በላይ የሆኑ የፍትህ ብሔር ጉዳዮችን ይመለከታል።

እናም የቅጅ መብት ጥሰት ጉዳይ ከ500,000 ብር በታች የሆነ የይገባኛል ጥያቄን የሚያካትት ከሆነ በፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ይታያል። የይገባኛል ጥያቄው ከዚህ መጠን በላይ ከሆነ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የዳኝነት ስልጣን ይኖረዋል።

የወንጀል ጉዳዮች፡ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በቅጅና ተዛማጅ መብቶች አዋጅ መሰረት በጊዜያዊነት የሚወሰዱ እርምጃዎች ላይ የወንጀል ጉዳዮችን የማየት ስልጣን አለው። ነገር ግን ጥሰቱ በተለይ ከባድ ከሆነ ወይም ስፋ ያለ እንደምታ ያለው ከሆነ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የዳኝነት ስልጣን ሊወሰድ ይችላል።

እንዲሁም በክልሎች ደረጃ፣ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ጉዳዮችን በውክልና የሚወሰዱት የክልል ከፍተኛ ፍርድ ቤቶች መሆናቸውን ልብ ማለት ያስፈልጋል።

4. የቅጅና ተዛማጅ መብቶች የጋራ አስተዳደር

4.1. ዋና ተግባራት፡

- መብቶችን በተናጥል ለማስተዳደር ብዙ ጊዜ ተግባራዊ ሊሆን የማይችል ነው። የጋራ አስተዳደር ድርጅቶች በቅጅ መብት የተጠበቁ ሥራዎችን ፈቃድ ለመስጠት ያግዛሉ። እናም የቅጅ መብት ባለቤቶችን ወክለው ጥሰቶች እንዳይፈጸሙ ይከታተላሉ።
- የቅጅ መብት ባለቤቶች ለሥራቸው ተገቢውን ጥቅም ማግኘት አለባቸው። የቅጅና ተዛማጅ መብት ድርጅቶች ትርፍ ሳያገኙ የፈጠራ ሰዎች ሥራዎችን ክፍያ በመስብሰብ ፍትሃዊ በመሆን መንገድ ያከፋፍላሉ።
- የቅጅ እና ተዛማጅ መብት ባለቤቶች፣ የቅጅና ተዛማጅ የጋራ አስተዳደሮችን በዓባልነት መቀላቀል ይችላሉ።
- የጋራ አስተዳደሩን ሲቀላቀሉ ሥራዎቻቸውን ያስተዋውቃሉ፣ ከአካባቢ ዓባላት ጋር በመሆን ሥራቸውን ማቅረብ ይችላሉ። ይህም በአለምአቀፍ ደረጃ ከሚገኙ ከትክክለኛ የፈጠራ ባለቤቶች ጋር በውጭ አገራት ሥራዎቻቸውን እንዲያቀርቡ በር ይከፍታል።

4.2. ህዝብ በሚገኝበት ስፍራ ሁሉ

የጋራ አስተዳደር ድርጅቶች የሚከተሉት መብቶች አሏቸው፡

- ሥራቸውን በመድረክ ለህዝብ የማቅረብ መብት(የሙዚቃ ሥራዎቻቸውን በተለያዩ መድረኮች ለታዳሚ የማቅረብ)
- የብርድካሰት መብት (ሪከር በማድረግ እና በቀጥታ ስርጭት በሬድዮና በቴሌቪዥን የማቅረብ)
- ሥራዎቻቸውን በዲጂታል የማባዘትና የማስራጨት መብት(ሥራቸውን፣ በሲዲ፣ በቴፕና ወዘተ)
- የድራማ ሥራዎችን በመድረክ የማቅረብ መብት(መድረክ ላይ ለታዳሚ የማቅረብ)
- የመባዛት መብት(የሥነ ጽሑፍ እና የሙዚቃ ሥራዎችን የማሳተም መብት) ተዛማጅ መብቶች (ለተዋጋጋ፣ ለብርድካሰትና ለፎኖግራም አዘጋጆች ወይም ለህዝብ ግንኙነት ክፍያቸውን ማረጋገጥ)

5. የኢትዮጵያ አእምሮዊ ባለስልጣን በቅጅ መብት ያሉት ዋና ተግባራት እና ስልጣን

በአጠቃላይ የኢትዮጵያ አእምሮዊ ንብረት ባለስልጣን የቅጅ መብት ፖሊሲን፣ ህግ ማውጣትን እና መብቶችን የማስፈጸሚያ ስልቶችን ይቆጣጠራል። እንዲሁም የፈጠራ ኢንዱስትሪው ዕድገት ተከትሎ ፈታኝ የሆነውን የቅጅ መብት ምዝገባ ፍላጎት ላይ በመመስረት የምዝገባ ስርዓቶችን ያስተዳድራል። የጋራ መብት አስተዳደርን መሠረት በማድረግ ባለስልጣኑ የሚከተሉትን ተግባራት ያከናውናል፡

5.1. የቁጥጥር ስርዓት

- አግባብ ባለው ህግ ለጋራ አስተዳደር ድርጅቶች(CMOs)ዕውቅና እና ፈቃድ መስጠት
- ትክክለኛ አስተዳደር ማሰፈን፣ ፍትሃዊ የሮያሊቲ ስርጭት እንዲኖር መሰራት እና ግልጽ የሆነ የፋይናንስ ሪፖርት እንዲቀርብ ማድረግን ጨምሮ ህጋዊ አስራርን ማረጋገጥ።
- የሰጠውን ዕቅድ መንጠቅ የጋራ አስተዳደሩ ህጋዊ አሰራሮችን ሲጥሰና ከዓባላቱ መብትና ፍላጎት የሚቃረን ተግባር ሲፈጽም

5.2. የፈጠራ ባለቤቶችን መብት መጠበቅ

- የጋራ አስተዳደሩ የሮያሊቲ ጥቅሞችን በአግባቡ ስብሰቦ ማከፋፈሉን ማረጋገጥ
- አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በጋራ አስተዳደሩ እና በባለመብቶች መካከል ግጭት ሲፈጠር ማግባባት
- ተጠቃሚዎችን ማገዝ (ለምሳሌ ብርድካሰተኞችን የሁነት አዘጋጆችን)
- የጋራ አስተዳደሩ ፍትሃዊ፣ ደረጃውን የጠበቀ እና ለሁሉም ባለመብቶችን ተደራሽ የሆነ የፈቃድ አሰጣት እንዲዘራጋ ማገዝና ማበረታታት
- በጋራ አስተዳደሩ እና በፈጠራ ባለቤቶች መካከል በክፍያ፣ በመብቶቻቸው ወሰን ወይም ፍትሃዊ ባልሆነ የፍቃድ አሰጣጥ ዙርያ ግጭቶች ሲፈጠሩ ለመፍታት መረባረብ።
- በጋራ አስተዳደሩ ወይም የፈጠራ ሥራ ተጠቃሚዎች ውድድርን መስረት ያላደረገ አካሄድ ሲኖር መቆጣጠር

5.3. የፈጠራ ሴክተሩን ፍላጎት ማሟላት

- በቅጅ እና ተዛማጅ መብቶች ዙርያ ለህዝብ በዘመቻ ግንዛቤ መፍጠር
- የፈጠራ ባለቤቶችን መብት በማክበር ጥበቃ የሚደረግላቸው ሥራዎችን ፍትሃዊ በሆነ መንገድ መጠቀምን ማበረታታት
- የፈጠራ ኢንዱስትሪው እያደገ እንዲሄድ፣ የዲጂታል መብት አጠባበቅ እና ዓለም አቀፍ ትብብር እንዲሳለብት ምቹ ሁኔታ መፍጠር

5.4. ግልጽነት እና ተጠያቂነት

- የጋራ ትብብሩ፣ የፋይናንስ ኦዲት እና የሰርጭት መርሃግብርን ጨምሮ መደበኛ ሪፖርት እንዲያቀርብ መጠየቅ
- እንደ ታሪፍ፣ ፖሊሲዎች እና የፈቃድ አሰጣጥ ሂደቶች ያሉ ቁልፍ መረጃዎችን ለህዝብ በቀላሉ ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ።
- ከጋራ አስተዳደሩ ጋር ዲሞክራሲያዊ አስተዳደር ማስፈን (ምሳሌ፡- ዓባላትን በውሳኔ አሰጣጥ ላይ ማሳተፍ)።

6. ማጠቃለያ:

የአእምሮዊ ንብረት ባለሥልጣን ተግባር፣ የመብት ባለቤቶችን፣ ተጠቃሚዎችን እና የህዝብ መብቶችን ሚዛን ማስጠበቅ ሲሆን የጋራ አስተዳደር ስርዓቱ ላይ እምነት እንዲጣል መስራትም ይጠበቅበታል። ይህም የደረጃ የፈጠራ ኢኮኖሚን በማዳበር የፈጠራ መብት ባለቤቶች ለልፋታቸው ተገቢ ክፍያ እንዲያገኙ ያግዛል። ተጠቃሚዎች በቀላሉ ለይዘታቸው ፍቃድ የሚያገኙበት እና ህዝቡ በሰፊነት የባህሉ ተጠቃሚ ያደርጋል።

አባሪዎች

አዋጅ ቁጥር 410/2004 መሰረት ያደረገ እንደሆነታው ሊሻሻል የሚችል የቅጅ መብት ፈቃድ ስምምነት ቅጽ። ልዩ እና ልዩ ያልሆኑ አማራጮችን አካቷል።

የቅጅ መብት ፈቃድ ስምምነት

ይህ ስምምነት በሚከተሉት ወገኖች መካከል ከ _____ ቀን _____ □ 20 ዓመት ተፈርሟል

ውል ስጪ:

ሙሉ ስም: _____

አድራሻ: _____

የመታወቂያ ወይም የድርጅት ምዝገባ ቁጥር: _____

(ከላይ የተጠቀሰ “ስጪ” ነው)

እና

ተቀባይ:

ሙሉ ስም: _____

አድራሻ: _____

የመታወቂያ ወይም የድርጅት ምዝገባ ቁጥር: _____

(ከላይ የተጠቀሰ “ተቀባይ” ነው)

1. ፈቃድ መስጠት

ከላይ የተጠቀሰው ውል ስጪ ለተጠቀሰው ውል ተቀባይ የሰጠው □

ልዩ ፈቃድ

ልዩ ያልሆነ ፈቃድ

(እንዲን ምረጡ)

የሚከተለውን የቅጅ መቅ የተጠበቀን ሥራ እንዲጠቀምበት ነው (“ሥራው”):

የሥራው ርዕስ: _____

የሥራው ዓይነት: [ምሳሌ መጽሐፍ፣ ፊልም፣ ሶፍት ዌር፣ ዘፈን]

የምዝገባ ቁጥር (ካለ): _____

ሥራው የተፈጠረበት ቀን: _____

2. የፈቃዱ ወሰን

ፈቃዱ የሚከተሉትን መብቶች ያጠቃልላል (ተፈጻሚነቱን አረጋግጡ)፡

- ማባዛት
- ማስራጨት
- በህዝባዊ መድረክ ላይ ማቅረብ ወይም መተወን
- ሥራውን ወደ ሌላ የመቀየር ወይም የመተርጎም
- በዲጅታል መንገድ ማስተላለፍ ወይም በኦንላይን ማሳተፍ
- ሌሎች፡ _____

ቦታ፡ [ለምሳሌ ኢትዮጵያ፣ አፍሪካ ወይም በዓለም አቀፍ ደረጃ]
የስምምነቱ የቆይታ ጊዜ፡ [ምሳሌ 5 ዓመታት ወይም በቋሚነት የሚጸና]
ቋንቋ(ዎች)፡ [ምሳሌ አማርኛ፣ እንግሊዘኛ፣ ሁሉም ቋንቋዎች]

3. ክፍያ

ፈቃዱን ከግምት በማስገባት፣ ውል ስጪው ለውል ተቀባዩ የሚከተለውን ለመክፈል ተስማምቷል፡

- መጠን፡ ብር _____ (ወይ የሮያሊቲ _____ ፐርሰንት)
- የክፍያው ስምምነት፡ [ምሳሌ ጥቅል ክፈያ፣ በየሦስት ወሩ፣ በዓመት]
- የሚጠበቅ ሪፖርት (ሮያሊቲ ከሆነ)፡ [ለምሳሌ ዓመታዊ ሪፖርት]

4. ባለቤትነት እና የሞራል መብቶች

- ስጪው የባለቤትነት የቅጅ መበት ያገኛል
- ተቀባዩ በኢትዮጵያ ህግ መሰረት የሞራል መብት ያገኛል እነዚህ፡
 - እንደ ደራሲ ወይ የሥራው ባለቤት የመቆጠር
 - ሥራውን ያለአግባብ ሲጠቀሙበት ወይም ስሙ ሲጠፋ የመቃወም

5. ገደብ

ውል ተቀባዩ ማደረግ የሌለበት፡

- በጽሁፍ የተደገፈ ፈቃድ ካላገኘ በቀር ሥራውን ለሌላ ማስተላለፍ አይችልም
- ሥራውን እንደ አዲስ ማሻሻል አይችልም (ሙሉ ፈቃድ ካላገኘ በቀር)
- የሥራው ባለቤት ወይም ባለመብት ነኝ ማለት አይችልም

6. ውል ማፍረስ

ውሉ ሊቋረጥ ይችላል፡

- ከተዋዋዮች አንዱ ወገን በ_____ ቀናት ውስጥ በጽሁፍ ካመለከተ
- አንዱ ወገን ግዴታውን ሳይወጣ ሲቀር
- የውሉ ቀን ገደብ ሲጠናቀቅ

ውሉ ከተቋረጠ በኋላ፣ ፈቃድ ተቀባዩ ሌላ ስምምነት ከሌለ በስተቀር ሥራውን ሙሉ በሙሉ መጠቀሙን ያቆማል፣ ሁሉንም ቅጂዎች ይመልሳል ወይም ያጠፋል።

7. ገዥ ህግ/አዋጅ

ይህ ስምምነት አዋጅ ቁጥር 410/2004ን ጨምሮ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህጎች የሚተዳደር ይሆናል።

8. ሙሉ ስምምነት

ይህ ስምምነት በተዋዋይ ወገኖች መካከል ያለውን አጠቃላይ ስምምነት ይወክላል። ቀደም ሲል በሁለቱም ወገኖች የነበረውን የቃል መግባባት ይተካል።

9. ፊርማ

ፈቃድ ስጪ፡

ስም፡ _____

ፊርማ፡ _____

ቀን፡ _____

ፈቃድ ተቀባይ፡

ስም፡ _____

ፊርማ፡ _____

ቀን፡ _____

አዋጅ ቁጥር 410/2004 ወይም የተሻሻለው አዋጅ ቁጥር 872/2004 መሰረት ያደረገ

የቅጅ መብት ማስተላለፊያ የሰምምነት ቅፅ

ይህ ቅጽ እንደሁኔታው ሊሻሻል ይችላል ይህ የውል ሰምምነት የተፈረመው በ ___ ቀን ___ ወር _____ ዓ.ም በ ___ ዓ እና በ ___ መካከል ነው።

አስተላላፊ:

ሙሉ ስም: _____

አድራሻ: _____

የመታወቂያ ቁጥር: _____

(ከዚህ በላይ የተጠቀሰው "አስተላላፊ" ነው)

ተቀባይ:

ሙሉ ስም: _____

አድራሻ: _____

የመታወቂያ ቁጥር: _____

(ከዚህ በላይ የተጠቀሰው "ተቀባይ" ነው)

1. የቅጅ መብትን ማስተላለፍ

የቅጅ መብት አስተላላፊው በዚህ የቅጅ መብት የተጠበቀለትን ሥራ ("ሥራውን") ሁሉንም መብቶቹን፣ የሥራውን መጠርያ ርዕስ እና ፍላጎቱን ሊሻር በማይችል ሁኔታ በመስጠት ለተቀባዩ አስተላላፊል።

የሥራው ርዕስ: _____

- የሥራው ዓይነት: [ሰነ-ፅሑፍ፣ ሙዚቃ፣ ኦዲዮቪዥን፣ ሶፍትዌር ወዘተ]
- የተሠራበት ቀን: _____
- የታተመ/ያልታተመ: _____
- የምዝገባ ቁጥር(ከተመዘገበ): _____

ማስተላለፉ የሚከተሉትን ያጠቃልላል። በነዚህ ብቻ የተገደበ ግን አይደለም

- ስራውን እንደገና የመሰራት፣ የማስራጨት፣ የመከወን፣ የማሳየት፣ ወደ ሌላ የመቀየር እና የመተርጎም መብት
- የቅጅ መብቱን ፈቃድ የማውጣት፣ የማስተላለፍ እና የመጠበቅ መብት
- የቅጅ መብቱ በኢትዮጵያ እና በዓለም አቀፍ ደረጃ ተጠብቆ በሚቆይበት ጊዜ ሁሉ ያሉ ሁሉም መብቶች

2. ከግምት ውስጥ ማስገባት

ይህ መብት ሲተላለፍ፣ መብቱ የተላለፈለት ግለሰብ ለአስተላላፊው ወይም ሰጪው (ሌላ ሰምምነት ከሌላቸው በቀር) ብር _____ ለመክፈል ተስማምቷል። መብት ተቀባዩም በዚህ መልኩ አረጋግጧል

3. ዋስትና እና ውክልና

መብት አስተላላፊው የሚከተለውን አረጋግጦ ወክሏል

- የሥራው ብቸኛ ባለቤት እና ደርሲ እንደሆነ/ሆኑ
- ሥራው ወጥ (ኦርጅናል) እና የማንኛውንም የሦስተኛ ወገን መብቶችን ያልጣሰ መሆኑ።
- የቅጅ መብቱ ከማንኛውም መስተጓጎል ከሚፈጥር ዕንቅፋት ወይም ቀደም ሲል ከተሰጠ ውክልና ነፃ መሆኑ

4. የሞራል መብቶች

መብት አስተላላፊው በኢትዮጵያ ህግ መሰረት የሞራል መብቶች የማይተላለፉ መሆናቸውን ያውቃል። መብቱንም፡-

- የፈጠራ ሥራው ባለቤት ወይም ደራሲ እንደሆነ እና
- ክብሩን ወይም ስሙን የሚያሳድፉ ማናቸውንም ሥራውን የሚያበላሽ፣ የሚቆራርጥ ወይም አሻሽሎና ቀይሮ ማቅረብን ይቃወማል።

5. ተጨማሪ ማረጋገጫ

መብት አስተላላፊው፣ በዚህ ቅጽ ውስጥ የተጠቀሱትን መብቶች ሙሉ በሙሉ ለማስፈጸም ወይም ለማስመዝገብ ማንኛውንም ተጨማሪ ሰነዶችን ለማቅረብ እና ከተቀባዩ ጋር ለመተባበር ተስማምቷል።

6. ገዥ ህግ

ይህ ስምምነት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕጎች በተለይም በአዋጅ ቁጥር 410/2004 እና ኢትዮጵያ ኦባል በሆነችባቸው አግባብነት ባላቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች የሚተዳደር ይሆናል።

7. ሙሉ ስምምነቱ

ይህ ስምምነት በተዋዋይ ወገኖች መካከል ያለውን አጠቃላይ መግባባት የሚወክል ሲሆን ከዚህ ቀደም የተደረጉ ስምምነቶችን ወይም መግባባቶችን ይተካል።

8. ፊርማ

አስተላላፊ:

ስም: _____

ፊርማ: _____

ቀን: _____

ተቀባይ:

ስም: _____

ፊርማ: _____

ቀን: _____

Copyright and Neighboring Rights Toolkit – Ethiopia

A Practical Guide for Creators, Users, and Institutions

ADDIS ABABA, ETHIOPIA

APRIL 24, 2024

SELAM
Ethiopia

Copyright and Neighboring Right Toolkit for Creative Works in Ethiopia

ADDIS ABABA, ETHIOPIA

APRIL 24, 2024

Introduction

In today's knowledge-driven society, intellectual property (IP) plays a pivotal role in encouraging innovation, creativity, and economic development. As creators, innovators, educators, and users of creative works become more engaged in producing and sharing content, understanding the legal frameworks that protect these rights is more important than ever.

This toolkit is designed as a **practical and accessible resource** for individuals and institutions seeking to navigate the field of intellectual property with a **special focus on Ethiopian copyright law**. It aims to demystify key IP concepts, explain the rights and responsibilities of creators and users, and outline the procedures and protections available under Ethiopian legal system.

The toolkit covers various IP areas but focuses mainly on copyright and neighboring rights with the view to encourage creativity, education, and digital media.

No matter what background you may have, this toolkit is designed to support you to:

- Understand what copyright protects and how long it lasts
- Learn your rights as a creator or user
- Recognize lawful uses of copyrighted materials
- Navigate exceptions and limitations under Ethiopian law
- Engage with enforcement and dispute resolution processes

By equipping you with foundational knowledge and practical guidance, this toolkit aims to empower more informed and confident engagement with intellectual property in Ethiopia promoting creation, protection, access, innovation and fairness.

Disclaimer:

This toolkit helps right holders understand, protect, and manage their creative rights. However, it is not a substitute for the law, and users should consult official legislation or legal advice when needed.

Table of Contents

Introduction	1
Intellectual Property Rights in Ethiopia	4
Definitions	4
2.1 Patents	
2.2 Trademarks	
2.3 Copyrights	
Principles of Copyright Protection	5
Collective Management of Copyright and Related Rights	16
Key Functions of EIPA in Copyright Protection	16
Annexes	16

1. Intellectual Property Rights in Ethiopia

- 1.1. Intellectual property (IP) refers to creations of the mind.
- 1.2. Intellectual property aims at safeguarding creators and other producers of intellectual goods by granting them certain time-limited rights to control the use made of those productions.
- 1.3. Intellectual property is divided into two branches, **Industrial property** and **Copyright**.
- 1.4. Industrial property includes inventions, industrial design, trademarks, service marks, commercial names and designations, including indications of source and appellations of origin, and protection against unfair competition;
- 1.5. Literary, artistic and scientific works and performances of performing artists, sound recordings and broadcasts, usually called neighboring rights or rights related to copyright belong to the copyright branch of intellectual property.

15+5
Years

2. Definitions of Patents, Trademarks, Copyright,

We start by defining just some common aspects of patents, utility models, industrial design and trademarks and later will take copyright in depth.

- 2.1. **Patent** is a legal document granted to protect inventions.
- 2.2. Invention is an idea of an inventor which permits in practice the solution to a specific problem in the field of technology.
- 2.3. The term of protection is fifteen years for an initial period with a possible five years extension of the protection for good.
- 2.4. **Utility Model** is sometimes called a “petty patent” and offers protection for **technical inventions** that may not meet the full requirements of a standard patent (especially in terms of inventive step). Though utility models offer **shorter protection**, often 5–10 years, they are **valuable tools** to protect devices or useful products with small improvements or with a short commercial life and encourage innovation, especially for **small inventors, startups, and resource-limited creators**.
- 2.5. **Industrial design Patent** is the right granted, pursuant to a registration system, to protect the original ornamental and non-functional features of an industrial article or product that result from design activity.

Protection
15+5
Years

Renewable
7
Years

- 2.6. Ethiopia is extremely rich in traditional art and folklore which stimulates creations of local craftsmanship. These creations usually fall within the ambit of the term “industrial designs.” Recognition and material benefits for the creator of an industrial design, is an effective system of protection stimulating creative activity.
- 2.7. The term of protection for an industrial design right goes from 5 to 15 years, often divided into terms requiring the proprietor to renew the registration in order to obtain an extension of the term of protection.
- 2.8. **Trademarks** are visible signs capable of distinguishing goods or services of persons like words, designs, letters, numerals, colors or the shape of goods or their packaging or the combinations thereof;
- 2.9. **A trademark**, in order to serve its purpose, it must be distinctive.
- 2.10. The trademark registration is renewable end of every 7 years.
- 2.11. After introducing these common industrial property tools, the next part of the toolkit focuses on **copyright law in Ethiopia**. Copyright is a property right which subsists in the various works listed in the copyright and related right proclamation. It deals with the rights of intellectual creators in their creation.

3. Principles of Copyright Protection

3.1. Requirements for Protection

An author automatically receives copyright protection upon the creation of a work, **regardless of its quality or purpose**, provided that the work:

- is **original**;
- is **fixed** in a tangible form (i.e., recorded in a way that it can be perceived, reproduced, or communicated);
- has a **sufficient connection to Ethiopia** as defined in **Article 3 of Proclamation No. 410/2004**; and
- For a work to qualify for copyright protection in Ethiopia, it must meet certain connecting criteria set out in the Proclamation that include connection by authorship, first publication and place of transmission.

3.2. Eligible Subject Matter

The eligible subject matters as enumerated by the Article 2 (3) of the Proclamation, includes:

- a. Books, booklets, articles in reviews and newspaper, computer programs;
- b. Speeches, lectures, addresses, sermons, and other oral works;
- c. Dramatic, dramatico-musical works, pantomimes, choreographic works, and other works created for stage production.
- d. Musical compositions;
- e. Audiovisual works;
- f. works of architecture;
- g. Works of drawing, painting, sculpture, engraving, lithography, tapestry, and other works of fine arts;
- h. Photographic works;
- i. Illustrations, maps, plans, sketches, and three dimensional works related to geography, topography, architecture or science;
 - i. Applied art;
 - ii. Derivative works:

Translations, adaptations, arrangements and other transformations

or modifications of works and other alterations of a literary or artistic work are protected as original works without prejudice to the copyright in the original work as well as original collections like encyclopedias or databases, are protected if they show creativity in their selection or arrangement.

3.3. Works not protected and the Justifications thereof

Ideas, procedures, system, method of operation, concept, formula, numerical tables and forms of general use, principle, discovery or mere date, even if expressed, described, explained, illustrated or embodied in a work; and any official text of a legislative, administrative or of legal nature, as well as official translations thereof are not protected by the copyright proclamation. And also copyright protection doesn't extend to any physical object containing the work as indicated in the proclamation. The question is why these are not protected?

The following considerations justify their exclusion from protection:

- a. Ideas vs. Expression
 - i. Copyright protects the *expression* of ideas, **not the ideas themselves**.
 - ii. If ideas were protected, it would limit **free thought and communication**, and others couldn't build upon them or create new works.
- b. Facts and Discoveries Are Universal
 - i. Things like **formulas, concepts, and discoveries** are **natural truths or shared knowledge**.
 - ii. No one can "own" a discovery like gravity or a mathematical formula — they are for everyone to use and develop.
 - iii. **Public Interest and Access: Official texts** such as laws, court decisions, and government documents must be **freely accessible to the public**.
- c. **Functional Elements Are Not Creative Expressions: Works for practical or technical purposes**, not artistic or literary ones are better suited for protection under **patents or secret law**, not copyright.
- d. **General Use Materials lack Originality:** Things like **forms, tables, and calendars** are **standard tools** used in daily life, **titles, slogans;**

familiar **symbols** and **common** phrases don't generally reflect creative and lack evidence of originality needed for copyright protection.

3.4. Original Ownership of Economic Right

- a. Subject to exceptions in the proclamation, the author who created the work is the original owner of the economic rights.
- b. If a work has multiple authors, they are joint original owners of the economic rights.
- c. For a collective work, the person who initiated and directed its creation is the original owner of the rights.
- d. If a work is created under employment or commission, the employer or commissioning party is the original owner of the rights, unless otherwise agreed.
- e. For audiovisual works:
 - i. The producer owns the economic rights, but key contributors (like the scriptwriter, director, etc.) retain authorship and a right to contractual remuneration.
 - ii. Authors of works within the audiovisual piece that can be used separately keep their independent copyright.
- f. However, co-authors and authors of pre-existing works in an audiovisual work keep their rights in those contributions, as long as they can be used separately from the audiovisual work.

3.5. Economic and Moral Rights of Authors

- a. Authors have both economic and moral rights.
- b. Economic rights are those rights which help the author reap economic benefits.
- c. The author has the exclusive right to do, to authorize or to prevent others from doing the following acts:
 - i. reproduction of the work (to distribute copies of a text-based work to the public, whether in the form of printed copies or digital media such as CD-ROMs);
 - translation of the work (in languages other than the original);
 - adaptation of the work (modification of a work from one type of work to another such as a novel into a movie), arrangement or other transformation of the work;

- ii. distribution of the original or a copy of the work to the public by sale or rental;
 - importation of original or copies of the work;
 - public display of the original or a copy of the work;
 - performance of the work(for example, public readings, dramatic and musical performances before an audience);
- iii. broadcasting of the work (by radio, cable, or satellite);
 - other communication of the work to the public
- d. The right to control rental or lending generally does not apply to **computer programs** unless the **software itself is the main item** being rented. If it is just part of a device, the right holder **cannot restrict** the rental. But if the program is the **primary focus**, they **can control** its use.
For example: Renting a computer with pre-installed software is not restricted, but renting the software itself (like design or editing software) is subject to the copyright holder’s control.

3.6. Resale Rights for Original Works of Art and Manuscripts (Droit de Suite)

When an **original work of art** (like a painting, sculpture, or drawing) or an **original manuscript** (such as a handwritten book or musical composition) is resold **after the first sale by the author**, the **author or their heirs** are entitled to receive a **share of the resale price**.

This right is:

- **Inalienable**, meaning it **cannot be waived or transferred** to someone else.
- **Applies only to resale** after the initial sale by the creator.
- **Intended to ensure** that creators or their heirs continue to benefit from the increasing value of their work over time.

The **exact percentage** of the resale price and the **specific conditions** under which this right applies will be **defined by future regulations** issued under the authority of the proclamation.

This concept is internationally recognized as the “**droit de suite**” (right to follow), and envisaged support to artists by allowing them a share of the economic success of their works beyond the first sale.

3.7. Moral Rights

- a. Irrespective of the ownership of the economic rights the author of the work has moral rights over his /her work.
- b. The moral rights of the author include:
 - i. to claim authorship of his work(**right of paternity**) , except where the work is included, incidentally or accidentally, in reporting current events by means of broadcasting;
 - ii. to remain anonymous or to use a pseudonym; and
 - iii. to object any distortion, mutilation or other alteration of his work(**right of integrity**), where such an act is or would be prejudicial to his honor or reputation.
 - iv. to publish his work.

3.8. Duration of economic rights

- a. The duration of the economic rights is life and fifty (50) years after the death of the author.
- b. Where the work was jointly authored, the term of fifty (50) years runs from the death of the last surviving author.
- c. The term of 50 years of a posthumous work shall runs from the date of publication of the work.
- d. Economic rights in a collective work (excluding audiovisual works) last 50 years from the latest of its creation, publication, or public release.
- e. For anonymous or pseudonymous works, economic rights last 50 years from first publication or public release.
- f. Where before the expiration of fifty (50) years the identity of the author is known, the economic rights are protected during the lifetime of the author and fifty (50) years after their death.
- g. The term of the economic rights of a photographic work is twenty-five years from the making of the work.
- h. Economic rights in an audiovisual work last 50 years from its creation or public release, whichever is later.
- i. Performance rights last until the end of the 50th year after the performance is recorded or, if not recorded, after the performance took place;
- j. Sound recording rights last 50 years from publication or, if

unpublished, 50 years from fixation;

k. Broadcasting organizations: 20 years from the end of the year of the broadcast

3.9. Assignment of Copyright

- a. Economic rights may be assigned in whole or in part.
- b. Assignment of economic rights must be in writing.
- c. Only rights clearly stated in the assignment are transferred.

3.10. Scope of assignment

- a. An assignment only covers the economic rights specified in the agreement.
- b. The assignment of economic rights does not extend to the physical object containing the work.
- c. If an agreement doesn't specify a time period, the assignment of economic rights ends after 10 years.
- d. If an agreement doesn't specify how the rights may be used or exploited, the assignee may use them as reasonably needed to fulfill the parties' intended purpose.
- e. If economic rights are unused or misused to the author's harm, the author may revoke the assignment.

3.11. Licensing of Copyright

- a. A license of economic rights may be in whole or in part and must be in writing.
- b. A license of economic rights may also be exclusive or non-exclusive.
- c. An exclusive license allows the licensee to use the rights and exclude others, including the author.
- d. A non-exclusive license allows licensee use the rights alongside the author and others.
- e. Only rights clearly stated in the license is transferred

3.12. Scope of license

- a. A license only covers the economic rights specified in the agreement.

- b. Licensing of economic rights does not extend to the physical object containing the work.
- c. If an agreement doesn't specify a time period, the license of economic rights ends after 5 years.
- d. If an agreement doesn't specify how the rights may be used or exploited, the licensee may use them as reasonably needed to fulfill the parties' intended purpose.
- e. If economic rights are unused or misused to the author's harm, the author may revoke the license.

3.13. Copyright Assignment and License Agreements: Key Considerations

When drafting or customizing these agreements, consider the following:

- a. Scope of Rights:** Clearly define what rights are being transferred or licensed (e.g., reproduction, distribution, adaptation).
- b. Duration and Territory:** Specify the time frame and geographical area the agreement covers.
- c. Compensation:** Outline any payment terms, including royalties or lump-sum payments.
- d. Moral Rights:** Authors have moral rights that cannot be waived or transferred. Ensure your agreement complies with terms of the proclamation.
- e. Governing Law:** Indicate the law or regulation your agreements comply with: Proclamation No.410/2004 or No.872/2014 coupled with the appropriate provisions of Contract law under the civil code.

3.14. Steps for Customizing a Copyright Assignment and License Agreements

- a. Identify the Parties Involved
 - Assignor/Licensor: The original owner of the copyright.
 - Assignee/Licensee: The individual or entity receiving the rights.
 - Include full legal names and contact information for both parties.
- b. Describe the Work

- i. Clearly specify the work subject to the agreement. This includes:
 - Title of the work.
 - Type of work (e.g., literary, musical, artistic).
 - Date of creation.
 - Registration number, if applicable.
- ii. Attach samples or references to the work as necessary.
- c. Define the Scope of Rights
 - i. **For Assignments:** Specify that all rights are being transferred.
 - ii. **For Licenses:** Detail the specific rights granted, such as:
 - Reproduction rights.
 - Distribution rights.
 - Public performance rights.
 - Adaptation rights.
 - iii. Indicate whether the license is exclusive or non-exclusive.
- d. Set the Duration and Territory
 - i. **Duration:** Define the time frame of the agreement (e.g., 5 years, perpetual).
 - ii. **Territory:** Specify the geographical area where the rights apply (e.g., Ethiopia, worldwide).
- e. Outline Compensation Terms
 - i. Detail the financial arrangements, such as:
 - One-time payment.
 - Royalty percentages.
 - Payment schedules.
 - ii. Include provisions for minimum guarantees or advances if applicable.
- f. Include Representations and Warranties

The assignor/licensor should affirm that:

 - They are the rightful owner of the work.
 - The work does not infringe on any third-party rights.
 - They have the authority to enter into the agreement.

g. Specify Governing Law

The relevant provisions of the copyright Proclamation or the Ethiopian Civil Code.

h. Add Additional Clauses as Needed

Consider including clauses on:

- Termination conditions.
- Dispute resolution mechanisms.
- Confidentiality obligations.
- Force majeure events.

i. Finalize the Agreement

- i. Ensure all parties sign and date the agreement.
- ii. Consider notarization for added legal validity.
- iii. Keep copies for all parties involved

3.15. Labeling and Attribution Duties of Sound Recording Producers

Producers must label sound recordings or audiovisual works with the title, author and main performers' names, producer's name or mark, and a rights reservation notice. Choirs or orchestras must also be named with their leader. This promotes transparency, ensures proper credit, and protects the rights of all parties involved.

3.16. Notice of protection

For commercial audiovisual or sound recordings, the label or container must display the (P) symbol and the year of first publication to indicate the producer's rights and it also alerts the public that a work is protected, helping prevent infringers from claiming ignorance. It strengthens enforcement, even though it's not legally required, serving as initial legal evidence in disputes.

3.17. Exceptions and Limitations?

Third parties may use copyrighted works without consent or payment in fair dealing cases, such as:

- a. Reproduction for Personal Purposes;
- b. Quotation;
- c. Reproduction for Teaching;
- d. Reproduction by Libraries, Archives and Similar Institutions;

- e. Informatory Reproduction and Communication to the Public;
- f. Reproducing and altering software within legal limits;
- g. Importation for personal purpose;
- h. Private performance free of charge;
- i. Issuance of compulsory license;
- j. Display of works;
- k. Distribution of copies of works;

3.18. Copyright Registration

- a. Who can register a copyright?
 - i. The rights holder or assignee may apply for registration, and the Office is responsible for registering works and preserving sample copies as per the Regulation.
 - ii. Any work eligible for copyright may be registered if it meets the requirements of Article 6 of the Proclamation.
- b. Requirements for Registration
 - i. Requirements Summarized:
 - Completed application form
 - Sworn affidavit
 - Sample of the work (e.g., CD, tape)
 - Proof of payment for the service fee
 - Identification documents
 - ii. Requirements in detail
 - Applications must include details about the applicant and author, the title of the work, class, language, publication status, and any relevant publication history, along with other required information set by the Office.
 - Applications must include a sample of the work and documents such as ID, proof of legal status (for legal persons), power of attorney (if needed), proof of rights (if not the author), service fee receipt, and other documents as required. Any non-Amharic or non-English documents must be translated into Amharic or English.
 - Applications for copyright registration must be in Amharic

or English and can be submitted by post or online. Postal submissions must clearly state the name of the Office and address. The Office may also request the applicant or their agent to appear in person if needed.

- Each application for registration must cover only one work, except for series works like encyclopedias, which may be registered with a single application.
 - The Office will conduct a formality examination to ensure the application meets the required criteria. If defects are found, the applicant will be notified to make corrections within one month. Failure to correct the defects within the given time will result in the application being considered abandoned.
 - The Office does not conduct a substantive examination to prove ownership of the work but requires the applicant to submit an affidavit confirming their ownership. If the affidavit is found to be false, the applicant will be criminally liable under relevant laws.
- iii. Issuance of Certificate, content and effects
- The Office will register a work and issue a certificate of registration if the application meets the formality requirements.
 - The certificate of registration for a work entitling copyright issued by the Office will include the registration number, applicant details, date of application, and the registration's validity period.
 - The certificate of registration serves as prima facie evidence of ownership of the work.
 - Failure to register a work does not affect its copyright rights protection under the Proclamation.
 - The certificate of registration is valid for five years. It can be renewed within six months of expiration for five successive years, until the protection period ends. Failure to renew within the allowed period will result in the cancellation of the certificate.
 - When a registered copyrighted work is assigned, the assignee can apply to the Office with evidence of the assignment and proof of fee payment. The Office will register the assignment and issue a certificate in the assignee's name.

3.19. Piracy and Infringement

- a. Copyright is infringed when someone uses protected work without the owner’s consent. Unauthorized copying and commercial use of such works is called **piracy**.
- b. Piracy is often driven by commercial gain and usually involves organized reproduction and distribution of copyrighted works. Though consumers may only see a single outlet, it often represents a larger illegal operation behind the scenes.
- c. Piracy may offer cheaper works in the short term, but it often delivers poor quality and deprives creators of fair compensation. This loss of income discourages investment in new creative works, ultimately harming both artists and consumers.
- d. The effect of Piracy on Consumers, Creators, Promoters, and Authorities is that it may offer cheap content, but often in poor quality. It deprives creators and promoters of income, reducing incentives for new works. Governments also lose tax revenues and face challenges enforcing intellectual property rights.
- e. Piracy undermines tax revenue, reducing government support for the arts. This weakens the copyright system and threatens the growth of national cultural identity that copyright aims to protect.

Notions of piracy

- a. **Counterfeits:** Counterfeits are exact copies of sound or video discs or tapes, often replicating packaging and trademarks, and can be tapes or industrially manufactured CDs.
- b. **Bootlegs:** Bootlegs are unauthorized recordings of live performances or broadcasts.
- c. **Pirate copies:** Pirate copies are low-quality, unauthorized recordings that don’t imitate the original, often with handwritten labels, and are now less common due to demand for better quality.
- d. The term “piracy” includes all types of infringement—counterfeits, bootlegs, and pirate copies. The most affected categories are sound and video recordings, computer programs, broadcasts, and books.

Enforcement of Rights

The following enforcement provisions except the last one (e) are incorporated in Ethiopian copyright legislations.

- a. **Provisional measures:** under these measures the court shall order prompt provisional measures to prevent infringement, especially to stop goods, including imports, from entering commerce after customs clearance and to preserve relevant evidence.
- b. **Civil Remedies:** These are final remedies in which Courts can award compensation for material and moral damages, grant injunctions, and confiscate infringing works or related items. The rights holder may also claim unjust enrichment or the infringer’s net profits. Compensation for material damage is based on the extent of harm, while moral damage is at least Birr 100,000. If the infringer was unaware, compensation may be limited to their profit. Infringing copies can be destroyed or removed from commerce, unless acquired in good faith.
- c. **Border Measure:** The Customs authority, upon written request from the copyright or neighboring right holder, may retain goods suspected of infringement. The applicant must be informed of the retention. If no justifiable evidence is provided within 10 days, the retention is lifted. The applicant is liable for damages if the request is unfounded. The customs authority may confiscate infringing goods upon court order.
- d. **Criminal Sanctions:** Intentional violations of protected rights under this law are punishable by 5 to 10 years of rigorous imprisonment, unless a heavier penalty is specified by criminal law. Gross negligence violations are punishable by 1 to 5 years of imprisonment. Penalties may also include seizure, forfeiture, and destruction of infringing goods and related materials.
- e. **Measures:** Enforcement measures address abuses of technological protection measures (TPMs) designed to prevent **unauthorized copying** or access to **digital content**, it also prohibits the manufacture or distribution of devices **that circumvent these protections**, as well as the alteration or removal of electronic rights management information.

This last remedy, (e) is not part of the enforcement provisions of our copyright proclamation. While there is no specific law governing technological protection measures (TPMs) in our system, global trends encourage right holders to independently apply such measures until legislation addresses unauthorized copying and tools that bypass protections.

Initiating Legal Action

To initiate legal action against copyright and neighboring rights violations the affected party follows these steps:

- a. **Identify the Infringement act:** Gather concrete evidence of the infringement, such as copies of unauthorized reproductions, distribution records, or any other documentation demonstrating the unauthorized use of your work.
- b. **Initiate legal proceedings:** File a complaint with the appropriate Tribunal or Court that handles intellectual property matters. The intellectual property Tribunal established pursuant to Proclamation No. 872/2014 to provide an efficient and specialized forum for resolving IP disputes of civil cases except extra-contractual liability is not currently in a position to handle such cases. Instead regular courts continue adjudicating cases relating to copyrights.
- c. **Which Courts are appropriate?** Copyrights and neighboring rights proclamations like other intellectual property rights fall under federal laws. Federal Courts have Jurisdiction over federal laws.

According to the Federal Courts Proclamation No. 1234/2021, Article 5(m), federal courts have jurisdiction over civil cases relating to literary and artistic-ownership rights.

- **Federal First Instance Court:** Handles civil cases involving amounts not exceeding ETB 500,000 or cases where the monetary value cannot be determined.
- **Federal High Court:** Handles civil cases involving amounts exceeding ETB 500,000.

Therefore, if a copyright infringement case involves a claim amount below ETB 500,000, it would typically be heard by the Federal First Instance Court. If the claim exceeds this amount, the Federal High Court would have jurisdiction.

Criminal Cases: The Federal First Instant Court has jurisdiction over criminal cases under Copyright and Neighboring Rights Proclamations specified in the enforcement provisions. However, if the infringement is particularly severe or has broader implications, the Federal High Court may assume jurisdiction.

Note also that in regions, it is Regional High Courts that take on the Federal First Instance Court's matters by delegation.

4. Collective Management of Copyright and Neighboring Rights

4.1. Their Basic Operations:

- Managing rights individually is often impractical; collective management organizations help handle licensing of copyrighted works, follow on enforcement on behalf of copyright owners.
- Right holders should be rewarded for their work. Collective management organizations collect and distribute copyright fees fairly on a non-profit basis.
- All copyright and related rights owners can join collective management organizations.
- Members declare their works when joining, forming the local repertoire. This links usage to rightful owners, alongside foreign works in the international repertoire

4.2. Where societies are active

Collective management organizations typically manage the following rights:

- Public performance rights (music played in public places)
- Broadcasting rights (live and recorded performances on radio and TV)
- Mechanical reproduction rights (reproduction of works in various formats like CDs, tapes, etc.)
- Performing rights in dramatic works (stage plays)
- Reprographic reproduction rights (photocopying of literary and musical works)

Related rights (for performers and producers of phonograms, ensuring remuneration for broadcasts or public communication)

5. The Ethiopian IP Authority: Key Functions in Copyright

Generally, the Ethiopian Intellectual Property Authority oversees copyright policy, legislation, and enforcement strategies. It also manages registration systems, a key but often burdensome task depending on the industry growth and registration demand. It may also handle issues of compulsory licenses, under special provisions.

In respect of collective right administration the **Authority has:**

5.1. Regulatory Oversight

- a. **Granting recognition and licensing** collective management organizations (CMOs) based on clear legal criteria.
- b. **Ensuring compliance** with the law, including proper governance, fair distribution of royalties, and transparent financial reporting.
- c. **Revoking recognition** if a CMS fails to meet legal standards or acts against the interests of its members.

5.2. Protecting Right Holders

- a. Ensuring that the CMS properly **collects and distributes royalties** to creators, performers, and producers.
- b. Mediating disputes between CMS and right holders when necessary.

5.3. Supporting Users (e.g., broadcasters, event organizers)

- a. Encouraging CMS to provide fair, standardized, and accessible licensing terms.
- b. Helping to resolve conflicts between CMS and users over fees, scope of rights, or unfair licensing conditions.
- c. Monitoring anti-competitive behavior by CMS or users.

5.4. Promoting the Interests of the Creative Sector

- a. Supporting public awareness campaigns on copyright and collective rights.
- b. Encouraging the fair use of protected works while respecting creators' rights.
- c. Creating an enabling environment for the growth of the creative industry, including digital rights management and international collaboration.

5.5. Transparency and Accountability

- a. Requiring CMS to submit **regular reports**, including financial audits and distribution schedules.
- b. Making key information **publicly accessible**, such as tariffs, policies, and licensing procedures.
- c. Ensuring **democratic governance** within CMS (e.g., member participation in decision-making).

6. In Summary:

The Authority's role is to **balance the interests** of right holders, users, and the public, while **building trust** in collective management systems. This helps foster a thriving creative economy where right holders are fairly compensated, users can easily license content, and the public enjoys wider cultural access.

Annexes

A customizable Copyright License Agreement Template based on Proclamation No. 410/2004, includes both exclusive and non-exclusive options

Copyright License Agreement

This Agreement is entered into on this ___ day of _____, 20, by and between:

Licensor:

Full Name: _____

Address: _____

ID/ Company Reg. No.: _____

(hereinafter referred to as the "Licensor")

and

Licensee:

Full Name: _____

Address: _____

ID/ Company Reg. No.: _____

(hereinafter referred to as the "Licensee")

1. Grant of License

The Licensor hereby grants to the Licensee a:

- Exclusive License
 Non-Exclusive License

(check one)

to use the following copyrighted work (the "Work"):

Title of Work: _____

Type of Work: [e.g., book, film, software, song]

Registration No. (if any): _____

Date of Creation: _____

2. Scope of the License

The license includes the following rights (check applicable):

- Reproduction
 Distribution
 Public performance or display
 Adaptation or translation
 Digital transmission or online publication
 Other: _____

Territory: [e.g., Ethiopia only, Africa, worldwide]

Term (Duration): [e.g., 5 years, perpetual]

Language(s): [e.g., Amharic, English, all languages]

3. Compensation

As consideration for the license, the Licensee agrees to pay the Licensor:

- Amount: ETB _____ (or % royalty: _____%)
 Payment Terms: [e.g., lump sum, quarterly, annually]
 Reporting Requirements (if royalties): [e.g., annual usage reports]

4. Ownership and Moral Rights

- The Licensor retains ownership of the copyright.
- The Licensor retains moral rights under Ethiopian law, including:
 - The right to be identified as the author.
 - The right to object to distortion or derogatory treatment of the Work.

5. Restrictions

The Licensee shall not:

- Sub-license the Work without written permission.
- Modify the Work (unless explicitly licensed).
- Claim ownership of the Work.

6. Termination

This Agreement may be terminated:

- By either party with ___ days' written notice.
- Immediately upon material breach.
- Automatically upon expiration of the license term.

Upon termination, the Licensee shall cease all use of the Work and return or destroy all copies, unless otherwise agreed.

7. Governing Law

This Agreement shall be governed by the laws of the **Federal Democratic Republic of Ethiopia**, including **Proclamation No. 410/2004**.

8. Entire Agreement

This Agreement represents the **entire agreement** between the parties and supersedes all previous understandings.

9. Signatures

Licensor:

Name: _____

Signature: _____

Date: _____

Licensee:

Name: _____

Signature: _____

Date: _____

A customizable Copyright Assignment Agreement Template based on Proclamation No. 410/2004 or its amendment Proclamation No.872/2014

Copyright Assignment Agreement

This Agreement is entered into on this ___ day of _____, 20, by and between:

Assignor:

Full Name: _____

Address: _____

ID Number: _____

(hereinafter referred to as the "Assignor")

and

Assignee:

Full Name: _____

Address: _____

ID Number: _____

(hereinafter referred to as the "Assignee")

1. Assignment of Copyright

The Assignor hereby irrevocably **assigns**, transfers, and conveys to the Assignee **all rights, title, and interest** in and to the following copyrighted work (the "Work"):

Title of the Work: _____

Type of Work: [e.g., literary, musical, audiovisual, software, etc.]

Date of Creation: _____

Published/Unpublished: _____

Registration No. (if any): _____

This assignment includes, but is not limited to:

- The right to reproduce distributes, perform, display, adapt, and translate the Work.
- The right to license, transfers, and enforces the copyright.
- All rights for the **entire duration of copyright protection**, in Ethiopia and worldwide.

2. Consideration

In exchange for this assignment, the Assignee agrees to pay the Assignor the amount of ETB _____ (or as otherwise agreed), the receipt of which the Assignor hereby acknowledges.

3. Warranties and Representations

The Assignor represents and warrants that:

- They are the **sole owner and author** of the Work.
- The Work is **original** and does not infringe on any third-party rights.
- The copyright is **free from any encumbrances** or prior assignments.

4. Moral Rights

The Assignor acknowledges that, under Ethiopian law, **moral rights are non-transferable**, and retains the right to:

- Claim authorship of the Work; and
- Object to any distortion, mutilation, or modification that would prejudice their honor or reputation.

5. Further Assurances

The Assignor agrees to execute any further documents and cooperate with the Assignee to enable full enforcement or registration of the rights assigned herein.

6. Governing Law

This Agreement shall be governed by the laws of the **Federal Democratic Republic of Ethiopia**, particularly **Proclamation No. 410/2004** and relevant international treaties to which Ethiopia is a party.

7. Entire Agreement

This Agreement represents the **entire understanding** between the parties and supersedes any previous agreements or understandings.

8. Signatures

Assignor:

Name: _____

Signature: _____

Date: _____

Assignee:

Name: _____

Signature: _____

Date: _____

Hayahulet Mazoria,
Haile G. Selassie Ave.
Rewina Building 7th Floor

www.selamethiopia.se